

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava
Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 273

Ljubljana, petek, dne 20. novembra 1931

Leto II.

Dr. Djordje Djurić, dosedanji finančni minister, ki je imenovan za poslanika v Londonu.

Sprememba v kr. vladi

Beograd, 19. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je sprejeta ostavka g. dr. Djordja Djurića, finančnega ministra, ki je postavljen na razpoloženje.

Beograd, 19. novembra. AA. G. dr. Djordje Djurić, minister na razpoloženju, je z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev odlikovan z redom jugoslovanske krone I. stopnje.

Beograd, 19. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je g. dr. Djordje Djurić postavljen za kr. poslanika in pooblaščenega ministra v Londonu.

Beograd, 19. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev je postavljen za finančnega ministra dr. Milorad Djordjević, podguverner Narodne banke.

Beograd, 19. novembra. AA. Danes ob 16. uri popoldne je novi finančni minister podguverner Narodne banke dr. Milorad Djordjević prisegel pred predsednikom vlade in notranjim ministrom Petrom Živkovićem. Takoj po prisegi je novoimenovani minister prevzel posle od dosedanjega ministra dr. Djurića.

Novoimenovani minister za finance dr. Milorad Djordjević se je rodil dne 16. junija 1896. leta v Sabcu, kjer je dovršil osnovno šolo in v letu 1914 gimnazijo. Nato je dovršil pravno šolo in nacionalno ekonomijo ter si pridobil doktorat na francoski univerzi v Alžiru leta 1919. Ko se je vrnil v domovino, je postal v finančnem ministru pisar, sekretar, šef odseka, finančni svetnik in končno pomočnik finančnega direktorja beogradske direkcije. S tega položaja je bil s kraljevim odlokom dne 14. julija t. l. imenovan za viceguvernerja Narodne banke. Od leta 1929 dalje je vršil dr. Djordjević razen svoje službe tudi še funkcijo sekretarja ekonomsko-finančnega komiteja v ministrskem svetu. Novi finančni minister je znan kot odlični finančni strokovnjak, ki se je posebno uveljavljal pri sklepanju stabilizacijskega dinarskega posojila in pri sestavljanju ter redakciji zakona in statuta Narodne banke v letošnjem letu.

Dr. Schober in Heimwehr

Dunaj, 19. novembra. AA. Reichspost, glasilo Seiplova krila krščanskih socialistov, reagira na ultimatum veleniške stranke in nadaljuje z napadi na zaveznike v vladi. Napadi so naperjeni predvsem proti državnemu podkanclarju dr. Schoberu. Zamerjajo mu, da je vložil tožbo proti knezu Starhembergu zaradi razhajanja, da pa ga ni istočasno tožil zaradi trditve, da je dr. Schober osebo stiliziral znano ustavo, ki jo je dal dr. Pfriemer afilirati 13. septembra o priliki neuspelega heimwehrovskega prevrata. List mu nadalje očita, da je osebo prisostvoval važnejšim heimwehrovskim posvetom.

Hugenberg se vrne v parlament

Berlin, 19. novembra. d. Na veliko presenečenje so nemški nacionalci danes sklenili, da se bodo zopet udeleževali dela v parlamentu. Njih poslanci so se zato že danes udeležili seje stanovanjskega odseka in proračunskega odseka državnega zbora. Narodni socialisti ostanejo slejkoprej izve nparlamenta.

Brezuspešni napor Društva narodov

Vprašanje Mandžurije se komplicira tudi za zeleno mizo - Kitajska namerava zahtevati sankcije po čl. 15. pakta o DN in posebej apelirati na Ameriko - Pesimistično razpoloženje v diplomatskih krogih

Pariz, 19. novembra. AA. Svet Društva narodov je davi nadaljeval razpravo o kočljivem in nevarnem mandžurskem problemu. Briand je bil nekaj dni bolan, vendar je vzlic temu prisostvoval seji. Poročila iz Mandžurije pravijo, da so Japonci po včerajšnji bitki zasedli Cicikar.

Pariz, 19. novembra. AA. Na današnji tajni seji DN je bilo sklenjeno, da se predsednik Briand danes sestane z Jošizavo, Szejem in Davesom. Prihodnja tajna seja se bo vršila jutri ob 11. dopoldne, javna seja pa po možnosti jutri popoldne.

Razpoloženje je še vedno slabo. Japonški delegat, ki je bil včeraj naprošen, naj predloži pismeno poročilo, tega še ni storil.

Sze se je dopoldne sestal z Dawesom, kateremu je predložil najnovejša poročila, ki jih je dobil o dogodkih v Mandžuriji.

Poučeni krogi trde, da zastopnik kitajske vlade še ne bo formalno apeliral na Ameriko. Če bi pa Sze to storil, bo ta njegove korak v skladu s stališčem, ki ga bo zavzelo DN. Ženevska ustanova polaga veliko važnost na stališče, ki ga bodo zavzele Združene države v kitajsko-japonskem sporu.

Po mnenju drugih krogov pa bi najnovejši dogodki opravičevali kitajsko vlado, da apelira na Združene države in da se pri tem sklicuje na pogodbo devetih velesil in na Kellogov pakt.

Zanimivo je, da je kitajski delegat Sze na snočni seji Sveta DN omenil, da bi se njegova vlada utegnila obrniti na DN in da se bo pri tem sklicevala na čl. 15 pakta DN. Svoj apel bi kitajska vlada podkrenila z včerajšnjimi dogodki.

V Dawesovi okolici ugotavljajo, da gre ameriška diplomacija v Tihem oceanu in na Daljnem vzhodu že 30 let svojo ravno pot in da od te poti ne bo odstopila. Ta načela so ravnovesje sil in načelo odprtih vrat. Pogodba devetih velesil spada med najtrdnjše osnove ameriške politike. Te politike ne bo smel nihče kršiti. Združene države se od vsega začetka tega spora niso hotele mešati v akcijo japonske vlade Minseita. Vprašanje pa je, ali je

prodiranje japonske vojske v skladu z dosedanjim ameriškim stališčem.

Brzjavke ameriških korespondentov iz Pariza, ki so jih poslale v Združene države, naglašajo dejstvo, da je Macudeira dal Dawesu zagotovilo, da bo japonsko prodiranje v Mandžuriji prekinjeno. Zato pa je ameriški delegat spriču novih dejstev na tem, da se vpraša, ali je med stališčem japonskih diplomatov v Parizu in japonsko vlado v Tokiju v soglasju.

Ameriški informatorji opozarjajo na to, da opazujejo velike mirovne ustanove v stalnem stiku z Belo hišo v Združenih državah razvoj japonsko-kitajskega spora in da zahtevajo, naj bi Stimson z vso energijo podprl DN.

Najvažnejši dogodek današnjega dne bo sestanek med Briandom in Jošizavo. Vsi prizadeti krogi upajo, da bo ta razgovor odstranil mučen vtis, ki ga je napravila včerajšnja izjava japonskega delegata.

Kaj zahteva Japonska in kaj daje Kitajska

Pariz, 19. novembra. n. Napor Sveta Društva narodov, da reši mandžurski spor, zadevajo vedno ob nove težkoče. Kitajska vlada uporno vztraja na svojem odklonilnem stališču in vsi poskusi DN, da se najde kakšna kompromisna formula, so ostali brez uspeha. Posredovalna akcija Brianda je uspela le v toliko, da je danes točno znano, kaj Japonska zahteva in Kitajska odklanja. Japonska vlada zahteva od Kitajske formalno garancijo, da se bo držala vseh obveznosti iz sledečih pogodb: 1. Rusko-japonske mirovne pogodbe, ki je bila sklenjena leta 1905 v Portsmouthu, v kateri se je Kitajska obvezala, da prizna Japonski iste pravice, kakor jih je imela do tega leta Rusija v Portarturski coni. 2. Dogovora v Čintanu iz leta 1909, po katerem je dobila Japonska železnico od Taine do Kirina. 3. Angleško-japonske pogodbe iz leta 1915, v katero so bile pravice Japoncev v Mandžuriji razširjene in zajamčene.

Ta poslednji dogovor je podpisala in ratificirala tedanja kitajska vlada, dočim ga

sedanja vlada v Nankingu noče priznati. Japonski poslanik Jošizava je sporočil Svetu DN, da bo Japonska izpraznila svoje čete iz okupirane cone v Mandžuriji šele tedaj, ko bo dala kitajska vlada zahtevane garancije. Kitajski predstavitelj dr. Sze te zahteve Japonske kategorično odklanja, češ da Kitajska priznava vse gori navedene pogodbe razen one iz leta 1915, h kateri je bila prisiljena. Pri tem je dr. Sze naglasil, da se morejo pričeti pogajanja o kitajskih garancijah šele po tem, ko se umaknejo japonske čete iz Mandžurije. Na tajnih sejah Sveta Društva narodov je bilo stavljenih še mnogo kompromisnih predlogov, vendar so se vsi ti poskusi razbili ob odporu japonskih in kitajskih predstavitev.

Japonci za prenehanje posredovalne akcije DN

Tokio, 19. novembra. n. Službeno se potrjuje, da je japonska vlada prejela od Sveta Društva narodov več predlogov za ureditev mandžurskega spora, vendar so vsi nesprijemljivi. Sicer misli japonska vlada, da more Društvo narodov rešiti svoj ugled in brez težav iziti iz neugodne sedanje situacije, če preneha s svojo posredovalno akcijo in prepusti Kitajski in Japonci, da se direktno sporazumeta.

London, 19. novembra. n. Kakor doznava »Times« iz Tokia, bodo japonski delegati v Parizu v sporazumu s svojo vlado predložili danes kompromisni predlog, da naj se zasedanje Sveta Društva narodov odgodi in pošlje posebna komisija v Mandžurijo. Kakor se izraža dopisnik, bi ta preiskovalna komisija ne omejevala svoje delo samo na Mandžurijo, temveč na celo Kitajsko.

London, 19. novembra. n. Dopisnik »Reuterja« poroča iz Tokija, da se na uradnem mestu dementirajo vesti o novih japonskih predlogih glede Mandžurije. Nasprotno pa japonska vlada tudi nima nič proti temu, ako posebna komisija Društva narodov prouči razmere na Daljnem vzhodu, in sicer prej, nego bi imela Kitajska sprejeti znanih pet japonskih zahtev.

Venizelos o svoji zunanji politiki

Velik ekspeze predsednika grške vlade v parlamentu — Prijateljstvo z Italijo in Dodekanez — Prijateljski pakt z Bolgarijo v načrtu — Opozicija odobrava politiko sporazumov s sosedi

Atene, 19. novembra. AA. Na včerajšnji seji parlamenta je predsednik grške vlade Venizelos povzel besedo o zunanji politiki. V svojem govoru se je dotaknil tudi vprašanja Dadekaneza. Venizelos je izjavil, da je mogoča rešitev tega vprašanja tako, da Italija obdrži par otokov, ki so zanj posebej važni, da pa je računati s tem, da bodo drugi otoki vrnjeni Grčiji. V to pa je potrebno, da postanejo prijateljski stiki med obema državama tako prisrčni, da bo Italija nekega dne smatrala tako plemenito gesto napram prijateljskemu grškemu narodu za svojo moralno korist.

Več poslancev je nato vprašalo Venizelosa, ali bodo njegove besede postale stvarnost že glede bližnje bodočnosti Dodekaneza. Venizelos je odgovoril, da je govoril z največjo rezervo glede načrtov Italije.

Atene, 19. novembra. AA. V svojem ekspezu je Venizelos najprej obvestil parlament o sporazumu med grško in bolgarsko vlado. Ta sporazum se nanaša na reparacijska plačila v zvezi s Hoovrovim moratorijem. Predsednik grške vlade upa, da bo temu sporazumu v kratkem sledil širši sporazum o drugih spornih vprašanjih in pakt prijateljstva med Grčijo in Bolgarsko.

O obisku predsednika turške vlade Izmet paše in zunanjega ministra Tevfik Ružd beja v Atenah je govoril Venizelos toplo in pri tem vnovič opozoril zbornico na velike koristi, ki jih imata Grčija in Turčija od prijateljskega sodelovanja.

Važno je pri tem to, da sta oba naroda soglasno potrdila politiko svojih vlad.

Venizelos se je nato dotaknil nedavnega incidenta na otoku Cipru. V zmislu svojih prejšnjih izjav je ponovno obsodil stališče nekih grških listov, ki so napadali angleške vojake in jim očitali, da so surovo ravnali z grškim prebivalstvom tega otoka.

»Mi se dobro zavedamo, je nato nadaljeval Venizelos, da se Velika Britanija nahaja na najvišji stopnji civilizacije. Dobro poznamo plemenitost angleške duše. Zato morajo prebivalci tega otoka in vsega Dodekaneza razumeti, da grška vlada ne more dopustiti, da bi se na njenem ozemlju organizirale kakršnekoli reakcije proti redu in miru na teh otokih.

Mi moramo grškim prebivalstvom Cipra in vsega Dodekaneza izjaviti, da pač nihče ne bo mogel in ne more omajati ali preprečiti okupacije teh otokov, dokler bosta Anglija in Italija mnenja, da je okupacija teh otokov v njunem nujnem nacionalnem interesu. Grčija iskreno želi neizpremenjeno prijateljstvo z Veliko Britanijo in Italijo. Prijateljstvo z obema državama naj bo trajno in neizpremenljivo.

Atene, 19. novembra. AA. Šef opozicije Caldaris je govoril na včerajšnji seji parlamenta po ekspezu, ki ga je dal predsednik grške vlade Venizelos o zunanji in finančni politiki.

Caldaris je izjavil, da vse grške stranke soglašajo s politiko sporazumov in prijateljskih paktov v sosednimi in drugimi državami. Prav tako odobravajo vsi poli-

tični krogi brez razlike vladne ukrepe za zaščito nacionalnega denarja. Očital je vladi le to, da teh ukrepov ni izdala že prej.

Atene, 19. novembra. AA. Na včerajšnji seji parlamenta je po govoru predsednika vlade Venizelosa o grški zunanji in finančni politiki povzel besedo finančni minister Maris, nakar je predložil parlamentu zakonski načrt o zaščiti proračunskega ravnovesja in o ohranitvi zlatega standarda.

Nova uredba o devizah v Avstriji

Dunaj, 19. novembra. AA. Danes bo vlada predložila glavni parlamentarni komisiji v razpravo izpremenjeno uredbo o trgovanju z devizami. Po tej uredbi bi bilo zlasti prepovedano trgovanje z zlatom, ne glede na to, ali je kovano ali ne. To pravico si pridrži avstrijska Narodna banka. Tudi nabava zlata v industrijske svrhe bo podvržena istim omejitvam.

Kuponi tujih vrednostnih papirjev se bodo plačevali v šilingih. Izjemo tvorijo le posojila Društva narodov.

Prijavljanje tuje imovine se razširi tudi na zlato, izročeno v shrambo notarjem in drugim osebam.

Anglija proti francoskemu posojilu Južni Afriki

Pariz, 19. novembra. AA. List »Agence économique et financière« potrjuje vesti, da je angleška vlada protestirala proti francoskemu posojilu Južni Afriki, češ da bi to posojilo moglo škodovati angleškemu funtu.

Nemoč sovjetov

Simpatije ljudstva so vedno na strani napadenega in preganjanega. Zato je vsa Evropa simpatizirala z Buri, zato so tudi sedaj simpatije Evrope na strani Kitajske. Toda na svetu je že tako, da simpatije same dosti ne pomagajo in tako so morali položiti orožje Buri in tako bodo morali tudi Kitajci prepustiti Mandžurijo Japonci, pa čeprav so Kitajci mnogo večji narod kot Japonci in čeprav imajo silno staro in zelo visoko kulturo. In niti to ne bo pomagalo Kitajski, da imajo Japonci v Rusih in v Združenih državah Sev. Amerike močne rivale, ki bi lahko postali za Japonce usodno nevarni zavezniki Kitajcev. Tudi ta močan političen adut ne bo pomagal Kitajcem, ker so pač znali zasakati Japonci mandžursko vprašanje tako spretno, da je dobilo za ameriške in angleške državniške čisto drugo lice.

Predvsem so dokazali Japonci, da pomeni njih uprava silen gospodarski napredek za Mandžurijo. V manj ko dveh desetletjih so dvignili prebivalstvo Mandžurije za skoraj dvajset milijonov in za vse to ogromno število so našli dovolj posla in zaslužka. Od tega napredka niso imeli dobiček samo Japonci, temveč tudi vse države, ki imajo gospodarske slike z Mandžurijo. In nobenega dvoma ni, da bodo Japonci še znatno bolj dvignili gospodarstvo Mandžurije, ko bodo njeni popolni gospodarji. V tem je velika spretost Japoncev, da so dokazali, da odpira njih uprava svetovnemu gospodarstvu nov trg.

Tej prednosti japonske slike pa odpira Kitajska samo negativne poglede. Desetletna državljanska vojna je vrgla ob tla kitajsko gospodarstvo in ni še nobenega znamenja, da bo te nesrečne generalne vojne konec. Kitaj, največji trg na svetu, je vsled neurejenih razmer, izgubil svojo veljavo in to se danes v času gospodarske krize še zlasti močno občuti.

Še slabša in žalostnejša pa je slika, če se pridružijo Kitajski kot zaveznik sovjeti. Iz tega zavezništva se more roditi samo to, da bo propaganda za svetovno revolucijo podrla še zadnje ostanke sovjetskega gospodarstva. Za gospodarski svet Evrope in Amerike je zato Japonska premoč v Mandžuriji tem dragocenejša in tem bolj dobrodošla, čim bolj se pojavlja na pozornici sovjetski interes. Kajti japonska Mandžurija bo nedvomno zaprla pot sovjetski propagandi v Kitaj in postavila ob sovjetski meji nov Kitajski zid. Za Ameriko je s tem izgubila okupacija Mandžurije po Japonski vso svojo strahoto. Amerika zato ne more biti več zaveznik Kitajske proti Japonci, ker je saturirana, če si zagotovo prosto pot svoji trgovini v Mandžurijo.

V Mandžuriji se torej ne bije boj samo proti Kitajski, temveč v prvi vrsti proti sovjetom in s tem tudi proti Rusiji. Ko je stari in zviti Lihungčang po kitajsko-japonski vojni uporabil Rusijo kot protiutež proti zmagoviti Japonski, je postala Mandžurija interesna sfera Rusije in celo polotok Liaotang je morala Japonska izročiti Rusiji. Azijska politika grofa Witteja je doživela svoj največji trijumf in začela se je ruska azijska politika, ki bi vso Mandžurijo z mandžursko železnico v kratkem rusificirala, kakor je sibirski magistrat spremenila Sibirijo v čisto rusko zemljo, da ni prišlo do usodne rusko-japonske vojne. Ta je vzela Rusiji južno Mandžurijo, toda ohranila si je severno in še je bilo mogoče, da postane ta čisto ruska. Boljševiška revolucija je tudi to preprečila, ker so boljševiki žrtvovali Mandžurijo, da bi mogli na ta način pridobiti za sebe Kitajce in jih pridobiti za komunizem. Imeli so v tem pogledu tudi že uspehe in njih poslanik Karahan je imel že dominanten vpliv. Potem pa je Čangkajšek povzročil preobrat in sedaj je z japonskim pohodom v Mandžurijo zaključen z neuspehom tudi zadnji ostanek ruske azijske politike.

Dvakratni poraz doživi na ta način boljševiki. Kot gospodarji Rusije so tudi deželi ruske azijske politike in bi zato morali braniti Mandžurijo pred Japonci. A to bi morali storiti tudi kot komunisti, ker z japonsko Mandžurijo je tudi postavljen jez proti komunistični propagandi. A kljub temu silnima razlogoma ne morejo storiti sovjeti nič ter so proti Japonski čisto brez sile. Tako se je tudi na vzhodu ruskih mej ponovilo to, kar se je že izkazalo na zapadu, da so pač sovjeti dovolj močni, da vladajo nad ruskim narodom, da pa nimajo te sile, da bi branili interese ruskega naroda proti tujini. V tem oziru je sovjetska nemoč popolna.

Navodila vlade glede banovinskih proračunov

Izdatki za prihodnje proračunsko leto se morajo znižati pod letošnje in skriti na najmanjše število

Beograd, 19. novembra. AA. O priliki sestavljanja banovinskih proračunov za leto 1932/33 je finančni minister izdal ta-le navodila:

Ravnajoč se po načelu strogega varčevanja, ki ga je kraljevska vlada postavila, da se prebivalstvu olajša prenašanje gospodarske krize, je kr. vlada letošnji državni proračun znatno reducirala in tako bodo v proračunu za leto 1932/33 tako osebni kakor tudi materialni izdatki znižani na neobhodni minimum. Da se v tem pogledu doseže popoln uspeh, je potrebno sodelovanje vseh sil in samoupravnih teles, ki ravno zdaj pripravljajo svoje proračune za leto 1932/33. Zato morajo slediti primeru države in znižati svoje izdatke na najmanjše število. Zato odredim v zvezi z navodili pod št. 71.650 z dne 8. oktobra t. l., da se morajo izdatki banovinskih proračunov za leto 1932/33 absolutno znižati pod izdatke letošnjih proračunov. Vsaka postavka med izdatki se mora poprej z največjo skrbnostjo proučiti in se mora črtati vse, kar ne bi bilo neobhodno potrebno ali bi pa imelo značaj luksusa.

Pri postavljanju predvidenih dohodkov je treba strogo vpoštevati pravičnost bremen in plačilno zmožnost prebivalstva.

Zato se doklade, predvidene v proračunu za leto 1931/32, ne smejo povečati, nore, stremeti je treba po tem, da se po možnosti znižajo.

Uvedba novih taks in trošarine ne bo potrjena, razen če so namenjene zamenjavi starih, izmed tistih, ki že obstoje, pa se bodo one, ki so nepravične ali previsoke in niso v skladu z vrednostjo produktov in uslug, za katere se pobirajo, ukinile, znižale ali zamenjale.

V proračune za prihodnje leto se ne smejo vnašati nikakoli honorarji, ne nagrade za čezurno delo in temu podobne.

Investicije je treba po možnosti ukiniti in dovršiti samo tista začela dela, katerih prekinitev bi povzročila škodo.

Posojila ne bodo potrjena, razen v izjemnih primerih neobhodne potrebe.

Skratka, ves predlog proračuna mora biti sestavljen v znamenju varčevanja in z namero, da se s tem, da se znižajo izdatki, tudi znižajo bremena prebivalstva in se mu tako pomaga v teh hudih časih.

Ta odredba finančnega ministra je poslana vsem banskim upravam s prošnjo, da jo izroče točno dalje vsem prizadetim ustanovam.

Francosko-nemška pogajanja

Nemčija namerava danes izročiti svoje predloge banki za mednarodna plačila

Berlin, 19. novembra. AA. Kakor je znano, predvideva Youngov načrt odbor Banke za mednarodna plačila, ki naj na zahtevo Nemčije preišče njeno plačilno zmožnost. Nemška vlada je sedaj sestavila predlog o sklicanju tega odbora. Le odstavek o kompetenci tega odbora še ni gotov. O tem vprašanju so bila diplomatska pogajanja med Berlinom in Parizom. Ta pogajanja se še niso končala. Nemčija je mnenja, da mora ta odbor upoštevati ne samo reparacijske obveze, temveč tudi njene privatne dolgeve. To pa zato, ker je njena plačilna zmožnost v prvi vrsti odvisna od povračila privatnih dolgov.

Vladni krogi upajo, da bo državni tajnik von Bülow ta pogajanja že danes v četrtek srečno dokončal. V tem primeru bo nemška vlada ta svoj predlog, ki obsega dve listini in obširno spomenico, izročila v petek Banki za mednarodna plačila v Baslu in prizadetim vladam.

London, 19. novembra. AA. Na včerajšnji seji spodnje zbornice je podtajnik za zunanje zadeve Eden na tozadevno vprašanje izjavil, da imajo sedanja pogajanja med nemško in francosko vlado namen ugotoviti, kako naj se prilagodi sedanjim razmeram določba Youngovega načrta glede izrednega posvetovalnega odbora, ki bo proučil finančno stanje nemške države.

Berlin, 19. novembra. d. »Vossische Zeitung« je izvedela, da se da postaviti naslednji francoski načrt za pomoč Nemčiji: 1. Kolikor Amerika popusti na dolgovih zaveznikov, naj pride vse v prid Nemčiji. 2. Nemška plačila naj se deloma spremenijo v stvarne dobave. 3. Nemčija naj se velikopotežno financira, da postane zopet plačila zmožna. 4. Za periodo depresije pa uvidevajo potrebo, da bo Hooverjevemu moratoriju sledil drug, Lavalov moratorij, vendar pa ob spoštovanju načela, da ostane Youngov načrt v veljavi.

Vloga in položaj Francije v sedanji krizi

Važne izjave predsednika vlade Laval na banketu gospodarstvenikov

Pariz, 19. novembra. AA. Na banketu gospodarstvenikov, ki se je vršil v Parizu, je imel predsednik francoske vlade gosp. Laval govor, v katerem se je otaknil tudi vprašanja krize v Franciji in naglasil, da ta kriza nima izvora v deželi sami, nego je došla kot posledica splošne krize, kar znatno otežuje njeno rešitev, ker je treba iskati zdravilo bolezn, ki izvira od drugod.

Zato, je naglasil g. Laval, ni odvisno od nas, da vzpostavimo zaupanje v mednarodnih odnosih, ki je neobhodno potrebno za dosego kreditov in vzpostavitev trgovske izmenjave blaga. Ves svet gleda v Fran-

cijo, ki razpolaga s tistimi elementi, za katere jo vsi zavidajo: močno gospodarstvo, solidarnost in ravnotežje proračuna.

G. Laval se je dalje dotaknil vprašanja zunanje trgovine in izjavil, da je treba pospeševati izvoz, ker od Francije zahtevajo, da poveča kontingente surovin, ki se uvažajo iz inozemstva, in da prihihi na pomoč drugim narodom s podeljevanjem posojil in kreditov. Francija se zaveda, da je ni mogoče izolirati, toda ona je prisiljena braniti svoje narodno gospodarstvo, da bo tako služila ne samo svojim interesom, nego sploh miru in redu.

Vprašanje Hitlerjevega vstopa v nemško vlado

Značilen govor ministra Treviranusa — Zakaj so ostala dosedanja pogajanja brez uspeha

Berlin, 19. novembra. AA. Prometni minister Treviranus je imel govor v Oppeinu v Gornji Sležiji. V tem govoru se je dotaknil političnih tendenc nemških strank. Vprašal se je, ali ne bi bilo bolje, da bi bili tudi narodni socialisti delili odgovornost vlade. Toda vlada je to vprašanje kratko malo zavrnila, češ da predstavlja Hitlerjevo gibanje pri mednarodnih pogajanjih, ki se zdaj vrše, važen adut, in se ji tudi zdi bolje, da ne pritegne narodnih socialistov v vlado.

To izjavo tolmačijo politični krogi tako, da je hotel govornik naglasiti, da bi se, če sedanja reparacijska pogajanja ne prinesejo Nemčiji primernih olajšav, utegne zgoditi, da jih prihodnja nemška vlada z narodnimi socialisti ne bi priznala. Vstop nacionalnih socialistov v vlado je namreč precej mogoč.

Berlin, 19. novembra. AA. Poslanec Drewitz, član gospodarske stranke, je včeraj navedel razloge, ki so stranko dovedle do tega, da je na zadnjem zasedanju nemškega državnega zbora glasovala za Brüningovo vlado. Pogajanja, pri katerih je stranka hotela dobiti staljšee šefov nacionalnih socialistov, namreč niso dali zadovoljivih rezultatov. Hitler ni hotel dati točnega zagotovila, da se sklada s staljšim stranke glede zasebne imovine, po drugi strani pa je Hugenberg odklonil nastop proti sindikatom produktivnih kartelov. V nasprotju s tem je g. Brüning jasno izjavil, da je nasprotnik vsakega eksperimentiranja z valuto. Izjavil je, da je znižanje najemninskega davka, ki ga zahteva gospodarska stranka, odvisno od predhodne ureditve reparacijskega problema. Nato mu je gospodarska stranka izrekla zaupanje.

Berlin, 19. novembra. n. V političnih krogih pričakujejo, da pride do sodelovanja med narodnimi socialisti in centrom v hessenskem

Seja mariborskega občinskega sveta

Maribor, 19. novembra.

Danes ob 18. je bila v magistratni posvetovalni dvorani, ki je docela prenovljena kakor sploh vsa mestna hiša, peta redna seja mestnega občinskega sveta, ki jo je otvoril in vodil župan dr. Juvan. Za zapisničarja je imenoval svetnika Aljančiča in Juraka. V uvodu je župan sporočil, da je Jugoslovanski akademski klub v Beogradu zaprosil za podporo v obliki nakupa neke plakete za 5000 Din. Ker sedaj ni kritja, se je prošnja odgodila na novi proračun.

Mestnim dnevnikarjem se dovoli kakor običajno vsako leto tudi letos 13. plača. — Jugoslovansko-češkoslovanski ligi se dovoli za pripravo in prireditve koncerta Slovaške filharmonije iz Bratislave prispevek 10.000 Din. — Župan poroča dalje, da je sam odobril prodajo dveh hiš, za kateri je pri gradnji mestna občina prevzela jamstvo. Prosi, da se to naknadno odobri; kar se je tudi zgodilo. — Dalje poroča, da se vsi predmeti, ki so bili na mariborski mestni razstavi in ki niso potrebni za tekoče svrhe, oddajo v shrambo mestnemu muzeju.

Zadeve prvega odseka se vse brez izjeme pri- drže za tajno sejo.

Za drugi odsek je poročal občinski svetnik Strmšek. Najprej je bil na vrsti pravilnik za popravljanje vdov in sirot mestnih delavcev. Pravilnik se uveljavi; kakor je bil sestavljen. Podpore se bodo podeljevale individualno in vsak posamezen slučaj se bo še naprej obravnaval na sejah.

Za tretji odsek je poročal svetnik Stabej. Ugodilo se je nekim prošnjam za napravo vodovoda. — Vprašanje prometa v Vetrinjski ulici se reši tako, da ostane še naprej v veljavi sklep, po katerem smejo motorna in druga vozila voziti samo v smeri od severa proti jugu; pač pa smejo kmečka vozila voziti tudi v nasprotni smeri. — Prošnja pravoslavne cerkvene občine za zgradbo pravoslavne cerkve na Jugoslovanskem trgu se odgodi do končne rešitve drugih vprašanj, ki so v zvezi z regulacijo in zazidavo tega prostora. — Iz kaldrmskega posojila, ki je bilo najeto za gradnjo carinarnice in carinske pošte, se bodo prihodnje leto tla-kovala Einspielerjeva ulica, dovozna cesta na tovarni kolodvor, Aleksandrova cesta pred glavnim kolodvorom, Vetrinjska ulica, kolikor še ni, in Sodna ulica. Stroški bodo znašali 5.174.270 Din.

Za četrti odsek je poročal svetnik Pušenjak. Glede delavske kolonije se sklene nova razdelitev stroškov na posamezne hiše in določitev končnih anuitet.

Za novo šolo v Magdalenskem predmestju se vzame parcela ob Magdalenski ulici, ki je sedaj last železniške uprave. Železniški upravi se da v zameno druga parcela. Ker bi po sedanjem proračunu znašali stroški zamenjave 86 tisoč Din, se sklene, da se bo zadeva še kasneje obravnavala, oziroma da naj se vodijo še nadalje pogajanja z železniško upravo. — Zamenja se mestna parcela pri Sv. Magdalenici za drugo, ki se odstopi Sokolu I za letno telovadišče. — Na parcelah novih zgradb, ki so daleč od glavne vodovodne cevi, se bo zaračunala polovica stroškov tistemu, ki gradi. — Rešile so se še razne prošnje za odpustitev davka pri novih zgradbah. — Zaslugek mestnega cestnega valjarja, ki ga je občina posodila okrajnemu cestnemu odboru, v višini okrog 14.000 Din se porabi za ureditev cest in ulic v mestu. — Dovolj se postavi v Tomšičevem dvorednu nov tobačni paviljon. — Dalje se dovoli gradba nekaterih novih zasebnih stanovanjskih hiš. — Prodajo se nekatere gradbene parcele prosticem, ki nameravajo prihodnje leto zidati. — V mestnem Mladinskem domu se zgradi nova pralnica, v lastni režiji, ki bo stala približno 60.000 Din.

Za peti odsek poroča svetnik Murko. Sklene se, da se novim krošnjarjem ne bo več dovoljevala prodaja po mestu. — Odklonijo se nekatere prošnje za koncesijo avto-izvoška, ker ni krajevne potrebe. — Hranilnici dravske banovine se dovoli koncesija za avtomatični bufet. — Prenesejo se nekatere pravice za prodajo alkoholnih pijač, za delikatesne trgovine itd. — Francu Kocijanu se podeli koncesija za elektrotehniko. Rudolfu Kuharju koncesija za izvoška. Ljudski tiskarni za prodajo šolskih knjig za osnovne šole v državi, mestni občini mariborski za avtobusni promet na progi Maribor—Pekre.

Poročevalec dalje naznani, da je potekla funkcionalna doba načelstva petega odseka. Zato se na novo izvoli za predsednika tega odseka še za naprej dosedanjí načelnik Vid Murko, za podnačelnika pa gostilničar Andrej Osek.

Svetnik Zebot poroča za tržni odsek. Tržni odsek je prejel od banske uprave nalog, naj sestavi predlog za regulacijo mestnih cest. Odslek se je na več sejah bavil s temi vprašanji in je stavil predlog, ki se v glavnem strinja s stičnimi predlogi Ljubljane, Celja, Ptuja, Zagreba in tako dalje. Določa se odstotni pribitek na nakupno ceno živine po kategorijah, in sicer od 95% do 110%; sklene se, da se bo smelo odslek na Glavnem trgu in hessenskih prodajati samo prvovrstno in drugovrstno meso. Tretjeverstno meso pa se bo odslek prodajalo na prosti stojnici na Vojnaškim trgu. Pravilnik za to prodajo se bo še sestavil in sprejel. Določa se nadalje oblika prodajanja slanin in svinjine po slaninarjih, kakor tudi nov prodajni čas za slaninarje in branjeve. Po predlogu banske uprave bo prodajni čas poletni za prodajo na drobno od 6. do 15., za prodajo na debelo pa od 11.—15., a pozimi za prodajo na drobno od 6.—16., za prodajo na debelo pa od 12.—16. S tem se hoče preprečiti, da bi prekupci že v jutranjih urah kupili večje količine blaga in ga potem preprodajali.

Vse ostale zadeve so se obravnavale na tajni seji.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 19. novembra. d. Temperatura se bo le malo spremenila. V gorah bo zjutraj mraz, osvežujoči vzhodni vetrovi. Na vzhodnem robu Alp pretežno oblačno.

Podrobnosti o šahovskem turnirju za prvenstvo ljubljanske univerze

Ljubljana, 19. novembra.

Glede šahovskega turnirja za prvenstvo ljubljanske univerze smo dobili sledeče podrobnosti: Turnir se bo vršil v prostorih Narodne kavarne. Igralni dnevi bodo v tednu trije, in sicer torek in sobota, tretji dan bo določen pri otvoritvi v soboto 21. t. m.

Vodstvo turnirja je prevzel nestor ljubljanskih šahistov g. Pfeifer. Razsodišče je sestavljeno iz protektorja g. dr. Milana Vidmarja in vodje g. Pfeifierja, tretji bo eden igralec, ki ga ta dva sporazumno določita.

Odbor, ki je izdelal vse priprave, je naslednji: predsednik Vekoslav Iskra, odborniki: Milan Vidmar ml., Vogelink Adolf, Rupnik Zdenko, Gabrovšek Ludvik, Uršič Andrej in Bačič Milivoj.

Odbor, kakor tudi vodja in protektor nam jamčijo, da bo turnir šel na višini in pokazal med jugoslovanskega šaha.

Po prijavih sodeč bo ta turnir kvalitativno najboljši, kar jih je bilo v Ljubljani v teku zadnjih let. Prijavili so se med drugimi naslednji: jugoslovanski mojster Vogelink, ljubljanski prvak Rupnik Zdenko, nadalje Gabrovšek Ludvik in Julij, Milan Vidmar ml., Cibic Boris. Turnir bo zanimiv tudi radi tega, ker bodo nastopili tudi tisti, ki sicer tekmujejo samo v akademskih društvih, o katerih se pa ve, da so po jakosti enakovredni najboljšim ljubljanskim šahistom.

Število udeležencev je omejeno na 14. Pravico sprejemanja si je pridržal odbor, ki bo gotovo izbral najboljše šahiste med prijavitelji. Za prihodnja leta se namerava pred glavnim turnirjem prirediti kvalifikacijske turnirje, kar letos ni bilo mogoče.

Prijave za turnir se sprejemajo do sobote 21. t. m. zvečer, ko se bo vršilo žrebanje in odigral brzoturnir med udeleženci. Prijavnina znaša 10 Din. Prijavitelj se je treba pisмено na naslov: Gabrovšek Ludvik, univerza.

Poseben značaj daje temu turnirju, da je prvi turnir za prvenstvo univerze od njenega obstoja. Zato vzbuja med akademiki veliko zanimanja.

Razvoj šolstva v Šostanju

Potreba razširitve šolskega posloja

Šostanj, v novembu.

Začetki osnovnega šolstva v Šostanju segajo v leto 1777, ko se je na podlagi »Splošnega šolskega reda za nemške, normalne, glavne in trivialne šole v vseh ces. kr. deželah iz leta 1774« otvorila pri župnijski cerkvi sv. Mihaela zasilna šola, ki je postala leta 1799. redna šola.

Kakor povzamemo iz ravn. Fr. Hribernika Zgodovinskega opisa mesta Šostanja, se je šola leta 1807 preselila v trg in se je pouk vršil zapored pri Kaplanu, pri Toterju in v občinski hiši. Pod vzornim učiteljem Petrom Musijem (1822-1873) je šola dobila naziv vzorne šole ter se je število šolo prostovoljno obiskujočih otrok tako večalo, da se je l. 1859 otvoril drugi, leta 1872 tretji, l. 1888 četrti, l. 1899 peti, leta 1905 šesti razred. Mnogo razredov je dobilo vzporednice; leta 1899 se je otvorila tudi ekskurentna šola v Ravnah, ki je bedno živovarila v neprimernih prostorih v kmečkih hišah, dokler ni leta 1929 dobila svojo streho in svojega šolskega upravitelja. Postala je povsem samostojna. Tudi za ljudsko šolo v Šostanju se je sezidalo leta 1886 s prispevki občin Šostanj — mesto, Šostanj — okolica, St. Florjana in Topolišice veliko krasno poslopje, kakršnega dolga leta ni bilo daleč na okrog.

Sčasoma so postali šolski prostori tudi v tej stavbi pretesni, tako da je bilo nekaj razredov nastanjenih po zasebnih hišah in po prevratu tudi v bivši šulvereinski šoli. Ko pa je to šolo dobila leta 1920 otvorjena 4 razredna mešanska šola v Šostanju in izključno uporabo in se je število šolobveznih otrok z vsakim letom množilo, se je mestna občina leta 1927 odločila, da je postavila k obstoječi osnovni šoli prizidek, ki obsega 6 učnih sob ter sobo za konferenco in za upraviteljevo pisarno.

Letošnje leto obkrojuje osnovno šolo 596 učenec. Število otrok v razredih se giblje med 34 in 64. Z osnovno šolo je zvezan otroški vrtec z dvema razredoma in 38 učenci. Pod vodstvom osnovne šole — od leta 1926 dalje — upravitelja Tineta Vrečka — je 21 razredov s 721 učenci in 18 učnimi močmi. Pri osnovni šoli je bila s pomočjo združenja za obrtniški narasčaj leta 1902 ustanovljena obrtna, za trgovski narasčaj pa leta 1919 trgovsko nadaljevalna

šola. Prva ima tri razrede s 73 vajenci, druga pa dva razreda s 14 vajenci. Na obrtni in trgovski nadaljevalni šoli poučuje učiteljstvo osnovne in mešanske šole. Pod gostoljubno streho osnovne šole se vršijo tudi razni tečaji, pred leti kurzi francoskega jezika, letos pa samarijski tečaj Rdečega križa.

Šolstvo v Šostanju se tedaj prav lepo razvija. Za ta lep razvoj se ima zahvaliti predvsem mestni občini, ki je šolam nad vse naklonjena in s popolnim razumevanjem skrbi za njihov napredek, čeravno ji nalaga huda bremena. Lansko leto je mestna občina zopet v

načelu sklenila povečati osnovno šolo s tem, da se postavi na šolskem vrtu novo poslopje, v katerem bi našli prostora novi razredi in vzporednice ter otroški vrtec, ki ima sedaj nezadostne in neprimerno prostore v bivši Kolškov hiši za sodnijo, radi česar je število otrok letos v njem padlo za 39. V novem poslopiju bi našla zavetišče tudi šolarska kuhinja, katere dobrot bi bilo deležno okrog 200 revnih otrok. Mestna občina bo izobrazila in lažjemu napredovanju svojih in svoje okolice otrok doprinesla tudi to žrtev, brž ko si bo mogla zagotoviti potrebna sredstva.

Cene vseh vrst blaga in potrebščin so v medsebojni zvezi in odvisnosti!

Univerzitetni prof. dr. Gosar o izpreminjanju cen in o medsebojni odvisnosti cen

Ljubljana, 19. novembra.

Univerzitetni prof. dr. Gosar je v sredo nadaljeval svoja predavanja o socioloških in ekonomskih osnovah moderne družbene reforme, in sicer je govoril o izpreminjanju cen kot nadaljevanje prejšnjega predavanja o nastajanju cen.

Ponudba blaga in povpraševanje po njem

Glede izpreminjanja cen je treba razlikovati dvoje: ali se spremeni (poskoči ali pade) cena določenega posameznega blaga ali pa se spremeni cena blaga sploh. Pri prvi možnosti se spremeni torej medsebojno razmerje cen (manufaktura je danes v primeri z živili na primer dvakrat dražja kakor pred vojno). Pri drugi možnosti se pa spremeni kakor pravimo gladina cen vobče (cena vsega blaga se na pr. podesetorijo ali podvajsetorijo, govorimo o inflaciji). Za razumevanje moderne menjalnega mehanizma je važno le izpreminjanje posameznih cen.

Na splošno lahko rečemo, da se cena posameznega blaga spremeni, če se spremeni ponudba ali povpraševanje po tem blagu. Možne so pri tem najraznovrstnejše kombinacije. Če je ponudba blaga večja, se njegova cena zniža zaradi konkurence med ponudniki. Če je ponudba manjša, cena blaga poskoči. Ob večjem povpraševanju se dvigne cena, če se pa povpraševanje skrči, pritiska konkurenca med ponudniki ceno navzdol. Ponudba in povpraševanje sta torej v tesni medsebojni zvezi in odvisnosti. Ponudniki pa skušajo tudi z reklamo povečati povpraševanje po blagu, povpraševanje se pa ravna tudi po ceni blaga.

Na ponudbo in povpraševanje pa vplivajo tudi naraščajoči ali padajoči troški produkcije in prodaje blaga. Podražitev surovin ali povšane meze zadržujejo produkcijo in s tem tudi ponudbo blaga, dokler se ne vidi, da ga bo mogoče tudi ob višji ceni prodati kolikor prej. Če se znižajo produkcijski troški na primer zaradi novih tehničnih iznajdb, se bo cena blaga znižala in bo povpraševanje večje. Seveda ne sledi vsakemu znižanju produkcijskih stroškov takoj sorazmeren padec cen. Ponudnik, ki zniža produkcijske stroške, ne zniža tudi cene blaga, temveč ima samo večji dobiček. Ta dobiček se porabi za povečanje konzuma drugih dobrin ali blaga, kar vpliva, da se blago podraži, ali pa se dobiček porabi kot kapital v pridobitne namene, kar pospešuje konkurenco med ponudniki in vpliva, da se blago poceni.

Šele tedaj, ko se produkcijski in prodajni troški nekega blaga znižajo pri vseh ponudnikih, se tudi njegova cena polagoma primeri zniža.

Povpraševanje po blagu pa raste, ker se prebivalstvo množi in ker naraščajo človeške potrebe (poraba sladkorja je na primer narasla od leta 1920. do leta 1928. torej v osmih letih, za — 70 odstotkov, podvojil in potrojil se je v zadnjih letih tudi konzum avtomobilov, vrednost električnih aparatov v uporabi v Ameriki so cenili leta 1922. na 3 in pol milijona Din, leta 1925. pa že na 77 in pol milijona Din). Nadalje se ljudje oprijemajo čedalje bolj takozvanih pridobitnih poklicev, to se pravi, da večino svojih potrebščin kupujejo na trgu. Znano je, da potroši najbolj reven delavec ali uradnik za svoje potrebščine več denarja kot navaden ali boljši kmet, ki živi še v primitivnih razmerah naravnega gospodarstva.

Prehod čedalje širših ljudskih slojev k denarnemu gospodarstvu je torej eden najmoč-

nejših pospeševalcev povpraševanja po najraznovrstnejšem blagu. Posledica večjega povpraševanja je seve podražitev blaga. Zaradi ravnotežja med ponudbo in povpraševanjem po določenem blagu pa še ni gotovo, da mora cena tega blaga ostati neizpremenjena. Cena se namreč kljub neizpremenjenemu razmerju med ponudbo in povpraševanjem lahko bistveno izpremeni, kajti bitji mora v vsakem primeru tako visoka, da krije produkcijske in prodajne troške zadnjega najdražjega ponudnika.

O medsebojni odvisnosti cen

Cene vseh vrst blaga prav za prav tekmujejo med seboj. Kupovalna sredstva ljudi so namreč omejena. Čim več izdamo za eno ali drugo blago, tem manj nam ostane za ostale potrebe ali namene. Če se na primer podraži meso, ljudje kupijo in pojedjo več kruha in zelenjave. Večje povpraševanje po teh potrebščinah pa žene njihovo ceno navzgor. Tako vpliva podražitev enega blaga, da se podraži tudi drugo blago. Če se pa konzum blaga kljub dražji ceni ne zmanjša, dajo konzumenti za to blago več nego so prej izdali. Zato pa imajo manj sredstev za druge potrebščine in se povpraševanje po drugem blagu zmanjša ter sledi pocenitev tega blaga. Ljudje pa se le neradi omejuje v svojih potrebah. Zato v celoti v tem primeru več potrošijo in si skušajo poiskati novih dohodkov na ta način, da skušajo dobiti za svojo delo večjo plačo ali iščejo v svojem pridobitnem gospodarstvu več dobička. To pa vpliva, da se podraži produkcija in prodaja blaga vobče. Končni vpliv podražitve enega blaga je, da se podraži tudi vse drugo blago.

Če se blago poceni, navadno odjemalci kupijo več tega blaga, izdajo za blago torej več kakor prej in jim zmanjka denarja za drugo blago in potrebščine. Po teh je zaradi tega manjše povpraševanje in se poceni. Končni učinek pocenitve enega blaga je, da se poceni vse drugo blago. Nekateri ljudje pa del previška pri pocenitvi blaga prihranijo in zbirajo v kapital. Posledica tega pa je, da je na razpolago za produkcijo najraznovrstnejšega blaga več kapitala, kar vpliva pocenjujoče. Pocenitev vpliva tudi na proizvedenec, da skušajo svojo produkcijo poceniti, ker je pocenitev najboljše reklama za pridobivanje novih kupcev. Zato na splošno velja, da sleherni pocenitev enega ali drugega blaga poceni tudi vse ostalo blago.

Medsebojna zveza in odvisnost cen je pa še bolj kakor pri neposredno porabnih potrebščinah očita pri surovinah in končnih produktih. Sleherni pocenitev ali podražitev surovin vpliva neposredno na ceno blaga iz teh surovin. Toda tudi višje cene končnih produktov in izdelkov omogočajo podražitev surovin in surovin izdelkov, oziroma njihov produkcijskih stroškov.

Na podlagi vsega tega lahko rečemo, da vpliva sleherni sprememba v ceni enega samega blaga na cene vseh ostalih vrst blaga. Četudi je vpliv v različnih primerih različen, velja vsaj na splošno, da učinkuje pocenitev enega blaga pocenjujoče, podražitev pa podražujoče na cene vseh drugih vrst blaga.

Vsekakor pa velja takorekoč brez izjeme, da so vse cene med seboj vezane, da ni cene nobenega blaga samostojna, marveč zavisi od cene vseh vrst blaga.

Nadalje je dr. Gosar govoril o plačah (medzaj) in o obrestih kot cenah. O zanimivih zaključkih glede tega bomo poročali jutri. Prihodnje predavanje bo o približku in njegovi vlogi v modernem menjalnem gospodarstvu. —nek.

Pater Hubert Rant

Ljubljana, 19. novembra.

Predsmočinim je po dolgem trpljenju umrl v Leonišu višji vojaški duhovnik v pokopu pater Hubert Rant.

Pokojnik je bil rojen v Skotji Loki. Studiral je gimnazijo v Kranju in v Karlovcu in je vstopil po maturi v noviciat franciskanskega reda na Trstu. Novo mašo je bral leta 1894. v Ljubljani. Kot mlad redovnik je po potresnem letu 1895, odšel v Egipt, kjer je vodil tamšnje našo kolonijo. Organiziral je svoje rojake in jim v vsakem pogledu pomagal. Tedaj sta mu zvesto pomagala dva Slovenca, pokojni lekarnar Hugon Roblek, ki je umrl tragične smrti, ko je skočil iz gorečega Narodnega doma v Trstu, in univerzitetni prof. dr. Fran Jesenko. Šest let je pater Hubert skrbel za dušni in telesni blagor svojih rojakov v Egiptu, nato se je pa vrnil v Evropo in postal vojaški duhovnik. Služboval je v Gorici, Inostu, Trstu in v Dubrovniku. Kot divizijski župnik je bil na ruski in italijanski fronti. Po prevratu je kot zaveden Jugoslovane stopil v našo vojsko. Na Dunaju je v vojaških arhivih z največjim naporom zbral imena naših padlih vojakov. Do svoje vpokojitve leta 1930. je služboval v Novem Sadu. Tedaj je nevarno zbolel in predsmočinim ga je smrt rešila vsega trpljenja. Umrl je star 61 let.

Pokojnega Patra Huberta so spoštovali vsi, ki so ga poznali. Bil je dobrončen, odkrit in zaveden človek. Zaradi njegove plemenitosti in zvestobe bo ostal nezpozaben. Pokopali ga bodo danes ob 15:30 iz Leoniša na pokopališče pri Sv. Križu. Blag mu spomin!

Violinski koncert »Sloge«

Narodno železničarsko glasbeno društvo »Sloga« je svoji publiki nudilo to pot nekaj najboljših in najhvaležnejših del violinske literature in sicer dve sonati (Händel, Bach) in šestero krajših skladb (Rimski-Korsakov, Ravel, Debussy, Daves, Schubert-Elman, Wieniawsky). Vse točke sta prvovrstno izvajala violinist Karlo Rupel in pianist prof. Janko Ravnik. Prav globok dojem sta napravila s prednašanjem obeh sonat, pri ostalih točkah pa se je publika še bolj razgrela in si izailila ponavljanje Dawesa in Schuberta. Sloga nam je nudila res lep umetniški večer. Dvorana bioskopa »Dvor« je bila malo da ne polna hvaležnih poslušavcev. Dvorana je zelo primerna za komorne prireditve: je pravilno prostorna in ustreza akustičnim zahtevam komorne glasbe. Slavko Osterc.

Vlomna tatvina v trboveljski občinski urad

V naši dolini že dolgo nismo imeli kriminalnih senzacij. To se imamo v veliki meri zahvaliti čujčnosti naših varnostnih organov, na drugi strani pa tudi našim kulturnim društvom, ki z moralnim prerodenjem usmerjajo zlasti našo mladino na prava pota. Sicer pa kriminalna statistika naše zakajene doline ni nikdar izkazovala tako gorostasnih števil, o katerih se kaj rado pripoveduje v onih krajih, ki niso baš na zadnjem mestu v pogledu kriminalnih dejanj.

Po skoraj 8-mesečnem mrtvili smo preko noči dobili Trboveljčani zopet eno kriminalno senzacijo. Danes zjutraj se je po naši dolini bliskoma raznesla vest, da so ponoči neznan zlikovci vlomili v občinsko pisarno in tam pokradli nekaj denarja. Kdor pozna poslopje tukajšnjega občinskega urada, se naravnost čudi, kako je bilo mogoče neslišno vlomiti močna vežna vrata, da jih sosedje niso slišali. Sledovi namreč kažejo, da so storilci vlomili s pomočjo sekire. Vlomilci so se podali nato v gornje pisarne županstva in tajništva. Tudi vrata teh prostorov so s sekiro vlomili, kakor kažejo znaki. V pisalni mizi župana g. Voduška so našli samo akte, za katere se seveda niso zanimali, pač pa jim je bila sreča bolj mila pri vlovu v pisalno mizo tajnika g. Franca Kajtna, v kateri so našli 1200 Din, koje so si prilastili. To je bil glavni »dobiček« ekspedicije drznih vlomilcev, kajti v tretji mizi niso našli razen službenih spisov ničesar, kar bi jih zanimalo.

Orožništvo marljivo preiskuje ta drzen vlom in zasleduje vlomilce in ni nobenega dvoma, da jih bo, kakor doslej še vedno, prav kmalu izsledilo ter privedlo zaslužen kazni.

Clara Viebig:

Babja vas

Roman iz Eifela

Od kar je mislil in otepal lakoto; ali že ni vendar čas, da bi se vozil v zlati kočiji in mogel kupiti svoji Luci obleke, kolikor bi si jih želela?

Luca, da — k njej, hitro! Tej je moral onemogočiti neumnosti. Samo hitro pogledati, kaj dela! Potem pa v Oberkeil.

Blizu gostilne je srečal Tino. V laseh je imela glavnik z velikim, modrim kamnom in pestro škotsko ruto okoli vratu. Gugala je krilo in se vrtela; vsak dan je bila zalata, je dobro opazil.

»Peterček,« ga je poklicala in se smejala, da so se ji posvetili vsi zobje. »Zdaj sem imenitna, kaj ne? Glavnik sem kupila, rutico« — vrtela je oči v nekoristnem naporu, da bi se sama občudovala — »to pa sem dobila povrh.«

»Radi mene,« je zagodrnjal.

»Peterček« — že se mu je obesila priliznjeno za roko — »kupi mi še kaj!«

Ne da bi ji kaj odvrnil, je samo zmajal z glavo.

»Moraš — Peterček, samo majhen spominček!«

Ozrla se je naglo okrog, potem pa ga hitro pobozala po licu, njen glas je bil proseč: »Peterček!«

»Nimam denarja!«

»Trap!« Pahnila ga je od sebe, da je omahnil ob hišno steno.

Zlovoljen je vstopil v gostilniško sobo. Tam je sedel potnik na edinem oblazinjenem stolu in na klopi tesno ob njem, Luca. Razen njiju ni bilo nobenega človeka v izbi.

Steklenico Erdenca sta imela pred seboj, ena izpraznjena je že stala na tleh. Moral je Luci pridno natakati; žarela je kot rdeči mak, njene oči so postale manjše in vlažne.

Ko je zagledala svojega moža, je veselo vstala. »Peterček! Šele zdaj prideš?! Gospod potnik« — zaupljivo je položila roko na roko meščana — »ali bi hoteli biti tako dobri, da bi prinesli svoje vzorce. Peterček je prišel, da mi kupi obleko!«

Ali je znorela? Povlekel jo je za krilo, skoraj raztrgal ga ji je; nič ni čutila. Z obema komolcema uprta ob mizo, je študirala knjigo z vzorci, ki ji jo je predložil potnik.

»Rdeče ali modro? Kaj je lepše?« Dvomeč je nagnila glavo.

»Vzemite modro,« je prigovarjal potnik, »votel je samo za petico dražji, pa imate zato popolnoma drugo blago. Petica vendar ne igra nikake vloge!«

»Ne,« je odgovorila Luca.

Peter jo je dregnil. »Ali si nora?« ji je zašepetal.

»Torej modro?« je vprašal potnik.

»Modro, da. In koliko vatlov mi ga je treba?«

»Sedemnajst. Vatel po petnajst srebrnih grošev, to je skupno petindvajset mark in petdeset pfenigov ali — novo denarno veljavo gotovo še tukaj ne razumete — osem talarjev in petnajst srebrnih grošev. Za to obleko sramotna cena!«

»Da, to je res. Ali ne, Peterček?« Veselo razburjena, se je okrenila Luca k njemu.

»Osem talarjev —?!« Stal je začuden. Osem talarjev — —! Zdelo se mu je, da se vrti vsa soba okoli njega, zavrtelo se mu je pred očmi. Osem talarjev — kje naj bi jih vzel?!

»Ali ne, Peterček, da je moja nova obleka res lepa?!« Skoraj vriskala je.

»Pojdi — zdaj ne morem — jaz — danes ne — kdaj prihodnjič — mogoče jutri,« je mrmral v zadregi. Segel ji je čez rame in ji zaloputnil pred nosom knjigo z vzorci. »Ne spravlja me vendar v tako zagato!« Potem pa je zvenel njegov glas bolj grobo, prav hripavo: »Saj nimam denarja.«

»Ah kaj!« Potnik se je smejal. »Za tako lepo ženico mora imeti človek denar!«

Ta prokleti smeh! Peter je krčevito stisnil roke in jih spet s silo razklenil, da so vsi členki pokali. Lucijin pogled se je proseče upiral vanj; zdelo se mu je, da odseva zdaj iz njega neko zaničevanje, odvrnila je oči drugam. Njene obrvi so bile stisnjene, usta je namrdnila, okrenila mu je hrbet.

Jz Dravske banovine

Našim cenj. naročnikom in čitateljem! Današnji številki lista smo priložili tiskovino za naročilo Obrtnega zakona, ki je bil objavljen v Službenih novinah in bo v kratkem izšel v založbi tiskarne »Merkur« v zbirki »zakonov in uredb« v slovenskem prevodu. Zakon bo obsegal približno 200 tiskanih strani in bo najcenejša slovenska izdaja, kajti velja bo broširan Din 20—, v platno vezan pa Din 25—. Prevod tega zakona je oskrbel odlični pravni strokovnjak g. Sterle Rudolf, kasacijski sodnik v p., zato ga je smatrati za avtentično slovensko besedilo srbskega izvirnika. Pripomočimo našim bralcem, da se priloženih naročil pridno poslužijo in takoj naroče to velevalno knjižico, kajti naklada je omejena in bo spričo splošnega povpraševanja gotovo kmalu razprodana. Pripominjamo tudi, da slovenska izdaja tega zakona ni v nikakršni zvezi z izdajo, ki se napoveduje s knjižnim oglašom uprave »Merkur«, Selenburgova ulica 6/II.

d Odlikovanje. Naš slovenski rojak g. dr. Viktor Brežnik, okrajni sodnik v Novem Sadu, je bil odlikovan z redom Jugoslovanske krone V. stopnje. Čestitamo!

d Reportaža iz Narodnega muzeja. V zadostje nam je, da se s pored na Radio postaje izpolnjuje po nasvetih, ki jih je prinesel v teku letošnje jeseni naš list. Izredno zanimiva bo ta reportaža iz Narodnega muzeja to nedeljo dopoldne. Ni nam sicer znano, iz katerega oddelka se bo reportaža vršila — to bi bilo treba vedno pristaviti — vendar smatramo, da taka reportaža ne bo samo zanimiva za tiste, ki naš muzej že poznajo, ampak še posebno za vse, ki niso še imeli prilike videti bogastva, ki ga hrani naš muzej. Naj bi tej reportaži sledilo kmalu več takih prireditev. Oddaja bi tudi v odlični meri mogla služiti šolam.

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisirana tovarna Jos. Reich. 398-2 d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12.

600 d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal v Ljubljani barometer 769.8, termometer 2, relativna vlaga 94%, tiho, megla, dež (7 mm). V Mariboru je kazal barometer 769.2, termometer 1.3, relativna vlaga 98%, smer vetra NW4, oblačnost 10. Vsa opazovanja ob 7. uri zjutraj. Najvišja temperatura je bila včeraj v Ljubljani 5.2 (1.2), v Mariboru 7.2 (-0.6), Zagrebu 7.3 (0.4), Beogradu 9.8 (1.8), Sarajevu 11.5 (-0.3), Skoplju 14.2 (2.5). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Ljubljana

Petek, 20. novembra 1931: Srečko Val. Pravoslavni, 7. novembra: 33 m. u Mel.

Nočno službo imata lekarni Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

■ Akademiki! Redni letni občni zbor akademске podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, ki se bo vršil v nedeljo, dne 22. novembra 1931 v prostorih CMD — Beethownova ul. 2, pritličje, levo — se ne bo pričel šele ob pol 11., kot je bilo predhodno javljeno, ampak točno ob 10. uri dop. Pridite vsi, tudi novinci, ker vam nudi CMD obilo prilike za pravo, konkretno in stvarno nacionalno delovanje. Pridite, da rešimo akademsko čast! — Odbor.

■ Učiteljski pevski zbor JUU v Ljubljani. Pevski tečaj za mešani zbor se vrši 21. in 22. t. m. v prostorih »Ljubljanskega Zvonca«. Pričetek v soboto 21. ob 9. uri zjutraj. Tečaj je vreden, udeležba strogo obvezna. Apiliramo na zavednost članstva ter upamo, da nihče ne izostane. — Odbor.

■ Drevi bo komorni koncert, ki ga priredita v Filharmonični dvorani violinist Karlo Rupel in prof. Janko Ravnik. Spored je docela nov za Ljubljano. Opozarjamo na ta koncert. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

■ MOTOH kava dnevno sveža! Kličite telefon 25-77.

■ Lutkovni odsek Ljubljanskega Sokola bo igral v nedeljo 22. t. m. v Narodnem domu (vhod iz Bleiweisove ceste) veselo igro v štirih dejanjih, Mefisto in njegov svak. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Predprodaja vstopnic od 10. do 12. ure dopoldne na galeriji.

■ Mestna zastavljavnica bo imela redni dražbi aprila t. l. zastavljenih predmetov, in sicer za dragocenosti (zlatino, srebrnino itd.) 7. decembra, efekte (perilo, obleke, stroji itd.) pa 12. decembra t. l. od 15. ure dalje v uradnem prostoru na Poljanski cesti št. 15.

■ Žaga odrezala 4 prste. Včeraj okoli 17. ure je ključavničarski pomočnik iz Zg. Šiške Avgust Ipavec popravil cirkularno žago Karla Sinkovca v Gerbičevi ulici 19. Ko je žago pogljal, mu je prišla desna roka pod zobe cirkularke ter mu odrezala 4 prste na desni roki, dočim mu je petega tako ranila, da mu ga bodo morali najbrže odrezati. Rešilni avto je ponesrečenca odpeljal v splošno bolnišnico.

■ Iz bolnišnice. Andrej Ganker, 26-letni delavec iz Rovt pri Logatcu, je v sredo v gozdu sekal drva. Pri delu mu je pomagal deček, ki je z debel klestil veje. Po nesrečnem slučaju je deček s sekiro udaril po glavi Gankerja ter so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico. Rana k sreči ni preveč nevarna, ker kost ni poškodovana. — 23-letni sin posestnika na Rudniku pri Ljubljani Alojz Korošec, je v hri-

bu včeraj podiral hraste. Nenadoma se je hrast prevrnil v napačno stran ter je padel na desno nogo Korošca in mu jo zlomil. — 6-letni sinček posestnika v Bukovici pri Kočevju Jože Benčina, je šel v hlev pogledat živino. Domači irajo prav hudo kravo, ki je malčka pohodila ter mu zlomila desno nogo.

■ Nasilen pijanec. 19-letna služkinja Julijana J. je prišla po polnoči po končani službi v gostilni Brestvar na Cesti na Loko v svojo sobo in se je legla v posteljo. Nenadoma jo je nekdo pograbil za roke in noge. Julka je začela na ves glas kričati. Prihitiel je domači sin gostilničarja in prepodil neznanca, v katerem je spoznal 23-letnega delavca Ivana M., ki se je skril v popolnoma vinjenem stanju pod posteljo. Ko ga je Brestvar pregnal, je na dvorišču s hudimi žaljkami zmerjal služkinjo in bo radi tega kaznovan.

■ Nove tatvine mladinske družbe. Že včeraj smo poročali, da je policija zaključila preiskavo o znani mladinski tatvinski družbi ter je oddala mladeniče sodniji. Pri zasliševanju so priznali nadaljne tatvine, ki so jih izvršili v kopalščih Ilirije in na Savi. Izrabljali so nepazljivost kopalcev ter jim kradli aktovke, torbice, cigaretno doze in druge podobne stvari. Pripovedovali so, da so posebno na Iliriji imeli prav lahko stališče ter so v času, ko so ljudje opazovali znanega skakača Kordeliča, posegali po tuji lastnini.

Maribor

m Vprašanje trgovske akademije. Naša po vojni iz trgovske šole preosnovana državna trgovska akademija je bila začasno nastanjena v poslopju državnega ženskega učiteljskega na Zrinjskega trgu. Ta provizorij obstoja še sedaj, dasi je med obema zavodoma zaradi pomanjkanja prostorov stalna borba. Prosvetno ministrstvo je trgovski akademiji nedavno celo odpovedalo streho v poslopju učiteljskega, ker pa je zgradba last mestne občine, sklepa seveda ni moglo izvršiti. Vso stvar bo sedaj znova razmotril občinski svet. Stalne rešitve ne bo mogel najti, zato mislimo, da bi bil še skrajni čas, da bi se po zgledu Ljubljane tudi v Mariboru osnovala zasebna akcija za gradnjo lastnega poslopja za trgovsko akademijo, v kateri bi bile nastavljene tudi nadaljevalne šole, tečaji itd. Inicijativno bi morali prevzeti trgovski gremij za mesto in oni za okolico, zveza gostilničarskih zadrug, industrija itd. In ker je vprašanje pereče, bi se bilo treba takoj lotiti

Jz drugih banovin

Krvava ljubavna drama v Beogradu

V hotelu »Opera« v Beogradu se je odigral predinočnim zadnji akt ljubavne drama beograjskega trgovca Maksime Stajnerja in njegove mlade ljubice Cilinke Barđaš. Okoli 22. ure je prišel v hotel mlad par in zahteval sobo z dvema posteljama. Gost se je vpisal kot Maksim Stajner, trgovec iz Beograda, in je dodal: s soprogo Cilinko. Vratar se je tedaj spomnil, da je tega človeka že nekoč sprejel v hotel z neko drugo žensko. Sobarica je uredila gostoma sobo in odšla spat. Gosta sta bila dobro razpoložena; šalila sta se in se smejala. Noč je potekla mirno, zjutraj okoli 7. ure sta gosta zahtevala dve čaši bele kave in kruha. Ko sta dobila zajutrek, sta se zaklenila v sobi. Ob 7.30 je gost prišel iz sobe sam. Bil je oblečen v suknjo in je poklical sobarico, rekoč ji: Jaz grem, gospa bo pa ostala, pustite jo, da se bo naspala. Stajner je tedaj krenil v policijsko stražnico in službojuočemu uradniku javil: Gospod, jaz sem morilec. Umoril sem svojo ljubico v hotelu »Opera«. Prosim vas, da greste in storite svojo dolžnost. Stražnik je mislil prva, da ima posla z blaznežem, potem pa je le stopil z njim v hotel. V vogalu sobe je ležala na trebuhu Cilinka, vsa umazana s krvjo. Njena zelena spodnja obleka je bila raztrgana. Stražnik je telefoniral na policijsko upravo in prišla je komisija. Ko so odnesli truplo, je Stajner zakričal: Joj Cile, ti si me upropastila! Ko so morilec zaslišali, je izjavil, da ga je ljubica prosila, naj jo ubije, češ da se je zaljubila v drugega, on pa da ni mogel živeti brez nje.

Opozarjamo na zločin v tukajšnji blaznici

Tako je začelo pismo, katerega je sprejelo te dni uredništvo zagrebških »Novosti« iz Stenjeveca. »Ga. Z. V., piše nadalje anonimen pisec, ki se je podpisal »neka nameščenska zavoda«, je tu zaprla, češ da je blazna. Ona pa je v resnici povsem zdrava. Njen mož je z vsakovrstnimi lažmi in napačnimi podatki opisal svojo ženo kot blazno in zdravnik jo so res sprejeli v norišnico. Njemu je bilo samo do tega, da se znebi žene in dobi razlog za ločitev zakona, najsi bo na kak ali drugačen način. Razen tega je ona mlada in lepa ženska, pa trpi tudi zaradi tega, ker jo tu zlorablja. Vsak dan je bolj mlačna in mnogo prejoča in se boji za njo, da ne bi res zblaznela, ko spozna da je njenemu možu uspelo in da ji ni rešitve iz tega pekla. Pomagajte tej siroti, kajti to je strašno, da se dandanes kaj takega zgodi.«

Redakcija zagrebških »Novosti« je zaradi tega pisma poslala svojega poročevalca v blaznico v Stenjevec, da bi se prepričal kako je prav za prav s to gospo Z. V. Poročevalec je res našel v umobolnici mlado gospo Z. V. in je takoj dobil vtisk, da je gospa res umobolna. Predno je zapustil ta žalostni dom, je obiskal direktorja umobolnice dr. Rudolfa Hercega, kateremu je povedal, zakaj je prišel prav za prav v umobolnico.

Kaj vam pride na um, je rekel direktor, da bi obdržali zdrave ljudi v umobolnici! V za-

dela. Mestna občina bo pa morala itak čimprej oskrbeti tudi še novo stavbo za žensko realno gimnazijo, ki je neobhodno potrebna.

m V znamenju štednje. Težka gospodarska kriza, ki se še prav posebno čuti v našem omejenem Mariboru, je prisilila tudi mestno občino, da je pričela nanovo redigrati novi proračunski osnutek za prihodnje poslovno leto. Finančni odsek je že doslej reducirala razne izdatke za okroglo 1 milijon Din. V prvi vrsti gre za to, da se proračun uravnovesi in da se mesečni obvarujejo pred novimi davščinami.

m Večer Narodne odbrane. V proslavo državnega praznika »Ujedinjenja« na dan 1. decembra priredi Narodna odbrana v dvorani Union večjo prireditev s programom, primernim prazniku.

m S fotografsko kamero v Julijske alpe. Zimskosportni odsek SPD Maribor-Ruše priredi v sredo, dne 2. decembra ob 20. uri v Zadrugi gospodarski banki predavanje na podlagi skopičnih slik po izbranih lastnih posnetkih iz Julijskih alp. Z mladostnim idealizmom in z ljubeznijo do prirode, ki ga je gnala v gore, nam bo Cvetko Svigel očrtal svoje pohode v kraljestvo Zlatogora. Slike, nabrane na turah ob različnih letnih časih, nam bodo predložile najrazličnejša nastrojenja v naših planinah. Za uvod bo nekaj motivov iz Ljubljane in škofje-loških hribov, sledila bo pestra serija iz Triglavskega pogorja, Bohinja, Kranjske gore itd. Posebno lepi so posnetki s smučišč. Cvetko Svigel je tudi v tujini znan kot dober fotograf, saj je letos avgusta meseca prejel v Monakovem pri velikem natečaju častno nagrado za 4 serije posnetkov iz Slovenije. Radi tega se obeta zanimivo predavanje.

m Dramska šola. Ker odidem na kratko študijsko potovanje v tujino, bo za časa moje odsotnosti predaval o dramski literaturi g. prof. dr. Ivan Dornik. Predavanja bodo ob nedeljah od 10.—12. ure in to kot doslej v mali dvorani poleg velike kazinske dvorane. — J. Kovič.

m Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek, dne 20. novembra ob 20.15 zvečer nadaljuje akademski slikar g. Božidar Jakac iz Novega mesta svoje predavanje o Ameriki, in sicer bo predaval v prvi vrsti o zapadni Ameriki: Kaliforniji, Gran Canonu itd. Pokrajine bodo spet ponazorjene z izbranimi projekcijami, ki si jih je sam napravil. Uvodoma bo govoril o položaju in življenju naših izseljencev. Naše občinstvo je sprejelo njegovo prvo predavanje najtopeje in gotovo ne bo zaostalo tudi njegovo drugo za prvimi. Popoldne bo ob 15.30 posebno predavanje o Ameriki samo za dijaštvo. G. Jakac bo predaval o ameriški mladini in pokazal najinteresnejše projekcije o celi Ameriki.

m Podružnica Narodne strokovne zveze vabi vse svoje članstvo na sestanek jutri v soboto ob 19. uri zvečer v prostorih podružnice v gostilni pri Vipavcu v Frankopanovi ulici, Na

vedu imamo ogromno število bolnikov, okoli 1500 jih je, in smo veseli, če kateri izmed njih ozdravi in more domov. V zavod pa ne more biti nihče sprejet brez potrjena službenega zdravniška, da je sprejem neobhodno potreben zaradi zdravljenja in ker je bolnik nevaren za okolico. Če se bolnikovo stanje zboljša, ga pošljemo domov, da mama prostor za tiste, ki morajo ostati v umobolnici. Bolnica, za katero ste se zanimali, je v naši oskrbi, ker je težko duševno bolna. Sprejeli smo jo že drugič, prvič se je njeno stanje zboljšalo, pa smo jo poslali domov. Potem pa se je bolezen zopet poslabšala. Smešna je trditve, da je bolnica v zavodu zato, da bi se njen mož mogel ločiti. Saj je poročena po katoliški veri, ki ne pripozna ločitve. Izključeno je, da bi v zavod sprejeli zdrave ljudi, kakor si to nekateri naivno zamišljajo.

b V Savo z mrtvim detetom. Zagrebška policija je zaslišala 26-letno Adelo Pur, ki je prišla sama javit, da je vrgla svoje 14 dni staro dete v Savo. Purova je služila pri neki družini v Tuškancu. Spoznala je nekega mladeniča, s katerim je zanosila. Ko je videla, da bo morala roditi, je odšla v Štore pri Celju. Dne 16. septembra lani je rodila slabotno dete, s katerim se je vrnila v Zagreb. Med potjo pa ji je otrok umrl. Adela ni vedela kam z mrtvim otrokom. Sklenila je, da se usmrti in se na ta način reši bremena. In res je skočila pri mestnem kopalšču z mrtvim detetom v naročju v Savo. Slučajno so jo rešili. Nekaj dni nato je Sava naplavila tudi trupelce njenega otroka. Vest Adeli ni dala miru. Šla je in povedala na policijo, kaj se je zgodilo z njenim otrokom.

b Obupen čin mlade matere. V Bajtovcu pri Banji Luki se je pripetila tragična nesreča. Ko je prišla 25-letna Vukša Duja s polja domov, je hotela podjiti svoje dva meseca staro dete. Utrujena mati je pa sloneč nad zibelko zaspala. Zibelka se je pod težo strla in mati je padla z vso težo na dete, ne da bi se prebudila. Zbudil jo je šele njen mož. Dete je bilo tedaj že mrtvo. V velikem obupu je mlada mati šla z vrvo na vrt in se tam obesila. Našel jo je mož tudi že mrtvo.

b Zaplenjen slon. Nameščenci cirkusa Fischer, ki se mudi sedaj v Osijeku, so se oblastem pritožili, da jim lastnik dolguje 313.000 za plače. Ker lastnik Albert Fischer v določenem roku ni nameščencem plačal, mu je oblast zaplenila najlepšega slona »Genie«, ki je pravi fenomen glede živalske inteligence. Cirkus Fischer je odšel v Sombor, bo pa tu in povsod drugod njegov odlični slon pod zabrano, dokler direktorja ne uredi svojih obveznosti do nameščencev.

b Milijonska dedščina občine Milna. Pred 9. leti je občina Milna pri Splitu podedovala 50 milijonov Din vredno posestvo nekega Juana Sarga, ki je umrl v Chile. Neki sorodniki pokojnega Sarge zahtevajo dedščino za sebe. Sodne oblasti so vse odbile, edino dr. Svarčič, šef Higijenskega oddelka banske uprave v Splitu, se je še pravdal za dedščino. Sedaj se je občina Milna sporazumela z dr. Svarčičem, da mu da 30% dedščine, katero mora še dobiti. Dr. Svarčič bo tako prejel 15.000. funtov ali v našem denarju okoli 3.000.000 Din.

sestanku bo poročal predsednik izvršilnega odbora tov. Juvan iz Ljubljane in drugi.

m Slikarjem in kiparjem. Kakor smo na kratko že omenili, priredi Umetniški klub »Brazda« v Mariboru od 6. do 19. decembra letos v mali dvorani pivovarne »Union« svojo prvo umetniško razstavo. Razstavljajo bodo svoja dela vsi mariborski slikarji in kiparji ter oni iz področja severnovzhodnega slovenskega ozemlja. Oni izvenmariborski umetniki, ki žele še postati člani kluba »Brazda« ali žele razstaviti svoja dela na prvi klubovi razstavi, naj jih pošljejo do najkasneje dne 28. t. m. popoldne akad. slikarju prof. Viktorju Coticu na državno realno gimnazijo v Maribor.

m Lutkovni odsek Sokola-matice bo ponovil v nedeljo 22. t. m. ob 15. uri pravilnico igro »Princ Rožencvet in Lilijana«. Za prihodnjo nedeljo pa se pripravlja burka »Gašperček«, začarani princ.

m Učiteljsko društvo za srez Maribor desni breg bo zborovalo jutri v soboto ob 20. uri v dvorani Nabavljalne zadruge na Rotovškem trgu.

m »Knjižnica Delavske zbornice« v Mariboru se je preselila iz tesnih lokalov v palači Pokojninskega zavoda v novozgrajeno palačo OUZD in Delavske zbornice v Sodni ulici I. nadstropje, desno. Knjižnica se je ob tej priliki preuredila. Ima najlepše prostore in bogato zalogo leposlovnih in znanstvenih knjig v slovenskem, srbohrvatskem, češkem, nemškem, francoskem, angleškem in italijanskem jeziku. Knjižnica se bo gotovo sedaj še bolje razvijala nego doslej. Odprta je ob delavnikih, dopoldne od 10.—12. ure, popoldne od 16.—20. ure. Vpiše se lahko vsakdo.

m Cesta Bresternica—Sv. Križ. Zaradi pomanjkanja kredita so se letos dela na lani pričeti cesti med Bresternico in Sv. Križem nad Mariborom ustavila. Prizadete občine so se zaradi tega obrnile na okrajni cestni odbor v Mariboru, ki je izjavil, da bi bila edina rešitev najetje posebnega posojila. Tukajšnja banovinska hranilnica je nato tudi sklenila, da stavi potrebno svoto radevolje na razpolago, banska uprava pa je neugodno rešila tozadevno vlogo za dovoljenje posojila. Tako stoji cesta nedovršena in nevarna, med tem ko so vsi tamkajšnji kraji brez vsake prave cestne zveze s svojo državo. Bilo bi nujno potrebno, da bi se našla kakršnakoli rešitev in da se dela vsaj prihodnje leto spomladi nadaljujejo in dovrše.

m Mohorjeve knjige. Letošnje Mohorjeve knjige so že prispele in jih naročniki lahko dobe pri župnih uradih. Istotam plačajo lahko tudi članarino za prihodnje leto.

m Kinematografi. Grajski kino: »Dvoje ljubezni« z Greto Garbo. — Kino Union: »Valček čar«.

m Nezgoda mizarja. Mizarju delavnic državnih železnic, 44-letnemu na Koroški cesti stanujočemu Martinu Lenarčiču je včeraj dopoldne stroj za skoblanje zmečkal prst na desni roki.

m Padec s strehe. V Guštanju je padel s strehe 12-letni vajenec Pavel Pučel in si pri padcu izbil oko ter poškodoval tudi druge organe. Leči se v tukajšnji bolnici.

m Tatvina ogrinjala. Avtomobilskemu izvoščku Ferdinandu Božiču je v sredo zvečer ukradel neko iz avtomobila, katerega je pustil pred Dobajevo brivnico v Gosposki ulici, 400 Din vredno žensko ogrinjalo.

m Najdeno kolo. Včeraj zjutraj je bilo v verandi hotela »Orel« na Grajskem trgu najdeno že precej obrabljeno in nanovo prepletkano moško kolo z gorskimi plašči. Lastnik ga dobi pri predložitvi mestne policije.

m Aretacije. V sredo so bili v Mariboru aretirani: Jožefa K. radi tatvine, Jožefa P. radi potepuštva in Pavel P. radi ogrožanja osebne varnosti.

m Mlad tat. Včeraj je stražnik prijel na Glavnem trgu nekega dečka, ko je skušal prodati večjo električno žarnico. Odvedel ga je na stražnico, kjer je deček povedal, da ga je z žarnico poslal na trg njegov 12-letni prijatelj Franc R., ki je žarnico ukradel izpred trgovine Berdaš na Trgu svobode. To je v tem tednu že drugi slučaj tatvine negodnih dečkov.

m Nevarna ptičica. Nedavno smo poročali, da je bila neka gospodinja v Mlinski ulici ukradena z dvorišča nakupovalna torbica. Ko je šla včeraj na trg, jo je pa opazila v rokah neke Jožefe K. in poklicala stražnika, ki je žensko aretirala. Na policijo so nadalje tudi ugotovili, da je pred dnevi izmaknila nekemu moškemu, s katerim je popivala, 600 Din. Nevarna tatica bo izročena sodišču.

m Tatvina in poneverba. Policija je prišla 24-letnega brezposelnega sedlarskega pomočnika Antona Lešnika s Pobrežja zaradi tatvine in poneverbe. Lešnik je pred dnevi ukradel vozniku Rusu iz hleva v Turnerjevi ulici 500 Din vredno kompletno konjsko opremo in jo za 200 Din prodal nekemu posestniku v Bresternici. Še prej je pa poneveril 245 Din, katere bi bil za prodano pecivo moral izročiti nekemu peku. Lešnik je oboje priznal in je bil izročen sodišču.

Gornja Radaona

Poskušen vlom. Ker se približuje zima, so si nekateri dolgoročnejši hoteli na lahek način preskrbeti oblačilo in najbrže tudi moko in jestvino. Fidler Alojzij, trgovec z mešanim blagom, ki si je šele pred kratkim nanovo uredil moderno trgovino na Gornjem Grisu, v podnožju gornjeradonskega griča, je ponoči med 1. in 2. uro je zaslišal sumljiv šum. Da opozori svoje uslužbence, je pritisnil na gumb električnega zvonca, in s tem preplačil vlomilce, ki so po hlodu splezali na streho skladišča. Dvignili že celo vrsto opeke, da bi na ta način dospeli v skladišče.

Hudobna tatvina. Prebrisan tat se je lotil motornih koles, ki stoje pod večer brez gospodarja pred gostilnami. Motornim kolesom odvzame magnet, posluži se pa rad tudi torbice s priborom. Sedaj je v kratkem času to že tretja taka tatvina. Motociklisti, pozor!

Knjige Vodnikove družbe so prispele. Člani jih premejo pri poverjenici gospodični Mariji Dominkuš.

Razširjajte Jugoslovana!

Gadja zalega v našem gospodarskem življenju

Kadarkoli se v javnem življenju pojavijo večja ali manjša nesoglasja, se pokažejo iz najzgodnejših brlogov človeške družbe ljudje, ki poskušajo splošno zmedo in poteškoče eksploitrirati v svoji umazane namene. Starejša in tudi mlajša generacija ima gotovo v spominu še one zločince, medvojnne in tudi povojne dobe, ko so se ilegitalno utihotali med trgovske kroge in z ogromnimi sleparijami sili svoja žrela. Vojaki in strelskih jarkih so vršili svojo domovinsko dolžnost, taki in slični parasiti pa so za visoke cene dobavljali pokvarjena in potvorjena živila, slaba, nič vredna oblačila itd. Tudi v zaledju ni bilo bolje, vsem nam so še v spominu časi, ko smo se za peščico ničvredne moke, za kosček smrdljivega mesa klanjali verižništvu, ki se je debelilo na račun skupnosti.

V zadnjem času se v našem tisku pojavljajo skrajno sumljivi oglasi, v katerih anonimni inserenti nudijo ugodnosti »zamenjavec dobroimetij, naloženih na hranilne knjižice. Kako taka kupčija izgleda, si vsak sam lahko predloži.

Tudi v inozemskem tisku so na delu spekulativne sile, ki želijo v kalnem ribarstvu v našem gospodarsko-finančnem življenju. Ouderhi prejšnjega stoletja rastejo kakor gobe po dežju. Za svoje »finančne transakcije« zahtevajo nesramne provizije, za posojila nezasižane obresti. Znani so slučajji, ki jih navaja ugleden zagrebški list, da so ljudje takih zločinskih tipov zahtevali za eskontiranje prvovrstnih menic, diskont po 35 in 40%.

Na žalost so tudi med trgovskimi krogi ljudje, ki so izgubili vsak kriterij gospodarske razsodnosti. Tako so se dogodili slučajji, da so nekateri trdke na Hrvaškem pričele fakturirati blago in sklepati kupčije v tujih veljavah. Predvsem so se taki pojavi ponavljali med priboditnimi krogi inozemskega porekla. Torej baš v onih vrstah, ki dobro poslujejo in dobre dinarje zaslužujejo.

Ne manjka pa seveda ljudi, ki danes po gostilnah in javnih lokalih prodajajo svojo modrost in napovedujejo najgorostnejše stvari. Med njimi je mnogo ljudi, ki se prištevajo med višje družabne kroge.

Tako so na delu z roko v roki vsi oni, ki zavaljajo našo javnost v omrežje svojih nečednih gospodarskih mahinacij. Poleg ogromne škode, ki jo utрпи naša javnost, ki naseda tem ljudem, se nezaupanje med maso utrjuje v veliko škodo našega denarnega ravnavesja.

Po večini je naša javnost pretehtala po svojem zdravem razumu ozadje teh gospodarskih zločinov, vendar pa je še veliko število ljudi, ki verujejo tem krivim prerokom.

Potrebna je torej obramba! Jasno je treba začrtati mejo med interesi skupnosti in interesi posameznika. Delo parasitov se mora odstraniti in preprečiti. Vsak obzir do ene ali druge osebnosti mora odpasti. Na sramotni oder je treba postaviti prav vse one, ki v gospodarskem življenju obnavljajo najžalostnejše spomine medvojnne in povojne dobe. Vsi javni delavci iz gospodarskih in drugih krogov morajo prispevati po svojih močeh, da se ta gadja zalega zatre. Potrebno je postaviti kader ljudi, ki bodo stalno nadzorovali delovanje gospodarskih hijen in jih tirali tja, kamor spadajo. Pred dnevi smo povedali, da se bo po vsej verjetnosti moral naš novi parlament baviti tudi z vprašanji gospodarskih zločinov. Našim novim poslanecem, ki imajo bogat delovni program pred seboj, priporočamo, da v ta svoj program vključijo tudi ta velevažen problem, saj bodo z njim dali veliko zadoščenje vsej oni ogromni masi, ki jim je enodušno izročila svoja poverila.

Svoječasno smo na tem mestu omenili delovanje dunajske gospodarske policije, ki je dosegla že prav lepe uspehe. Ta primer tudi nam lahko služi v vzor, posebno v slučajjih, ko je nastop posameznika iz enega ali drugega vzroka onemogočen.

Bodoča sadna trgovina in pridelovanje sadja

Letošnja sadna trgovina je nekako ogledalo bodočnosti, ki slepo dikira kvaliteto in kvantiteto sadja za svetovni trg. Vse tiste manipulacije, ki že skozi desetletje kvarijo ugled našemu pridelku in vsa tista nesolidna, nestrokovna trgovina — vse to mora izginiti v interesu našega producenta in ugleda trgovine. Le samo pogledimo tisto kopico sadnih prekupevalcev, ki niti ne razlikujejo jabolka od hruške in tak človek naj bo sadni trgovec! Zgodilo se je slučajji v letošnji izvozni sezoni, da je tak prekupevalec nakupil vse mogoče pisano sadje za »zlatu parmenko«, tudi lesnate, če so bile zraven. Razume se samo ob sebi, da se takšni ljudje v bodoče morajo izločiti, v dobro in ugled sadne trgovine in sadnih cen, ker s svojo provizijo zmanjšujejo cene oziroma prigrizujejo kruh producentu.

Ozko v zvezi s trgovino je produkcija sadja. V marsičem bo treba temeljite izpremembe. Predvsem naj omenim nekaj o proizvodnji zgodnjega sadja, kar se je dosedaj popolnoma spregledalo. Mislim, da je napačno, da se tako malo vpoštevata grafenštajnsko jabolko, ki dozorja koncem avgusta in bi lahko izvrstno služilo za zalaganje naših kopalšč in letovišč. Prepričan sem, da bi bili konsumenti jako hvaležni v tem času za takšno jabolko, ki bi na drugi strani marsikateremu producentu vrglo lep denar. Grafenštajn je najzgodnejše jabolko, ki res lahko nekaj reprezentira. Sreda je kot nalašč za naše klimatske prilike, najbolj uspeva v višjih legah z vlažno zemljo.

Iz naših sadovnjakov mora slej ko prej izginiti tista ogromna množina najrazličnejših sort. Ni večjih težkoč v sadni trgovini kot ravno neenotnost sadovnjakov in velika množina sadnih sort, ki dela največje težkoče pri prometu, posebno pri tvorjenju »zla rinfusa«. Dolžnost sadne trgovine bi bila, da si vzgoji konsumenta, ki bi znal ceniti tudi kvaliteto sadu in ne samo zunanjo obliko. Italijanski konsument predvsem zahteva rdeče jabolko, ne gleda ali je jabolko dobro, ampak, da je lepo barvano in na zunanji privlačno. Pariz izključno konsumira brez malih izjem samo kanadsko in bodo morali tudi to dejstvo naši sadijari vpoštevati. Dnevni konsum Pariza je 200 vagonov kanadsk, večinoma ameriškega izvora. Velik del tega sadja bi lahko nadomestili mi, kakor mi je zatrjeval neki pariški kupec, ko bi imeli odgovarjajoče blago. Do tisti gospod je priznal, da je naša zemlja naravnost zlato, samo mentaliteta ljudstva je treba izpremeniti, izginiti mora tista vaša indolencija, je rekel.

Nekaj še hočem pri tej priliki omeniti. Širom naše ožje domovine imamo po vseh kotih razširjene razne zakotne drevesnice, ki delajo največje zlo našemu sadijarstvu. Skozi desetletja in desetletja vzgajajo takšne drevesnice nerodovito in kvalitativno ne odgovarjajoče dreve in stvarjajo na ta način ogromno gospodarsko škodo vsemu okolišju. Vse takšne zakotne drevesnice bi se morale z zakonom prepovedati, pravi drevesničarji pa bi se morali ravnati strogo po pravilniku, ki bi se zavezno sestavil. Vse preradi naši drevesničarji postajajo samo trgovci, na posledice, ki iz tega sledijo pa ne mislijo. Tudi sadni izbor bi moral biti nekoliko izpremenjen. Favoriziranje bobovec naj bi se v bodoče opustilo, na njegovo mesto bi pa prišel porenjski krivopcelj.

Ob zaključku — čistiti moramo na vseh koncih, zboljšati kar se da, najenergičnejše delo naj zaveje med nami, zavedajmo se in polni meri pomena sadijarske panoge!

N. I.
X Prodaja vreč. Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 10. decembra t. l. ponudbe glede prodaje 1500 komadov vreč. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti direkciji.)

Borzna poročila

dne 19. novembra 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 19. nov. Amsterdam 2269:38 do 2276:22, Bruselj 784:84—787:20, Curih 1098:45 do 1101:75, London 209:77—217:27, Newyork 5629:51—5646:51, Pariz 221:23—221:89, Praga 167:24—167:74, Trst 288:80—294:80.

Zagreb, 19. novembra. Amsterdam 2269:38 do 2276:22, Bruselj 784:84—787:20, London 209:77—210:59, Milan 288:80—289:70, Newyork kabel 5651:51—5668:51, Newyork ček 5629:51 do 5646:51, Pariz 221:23—221:89, Zürich 1098:45 do 1101:75.

Curih, 19. novembra. Beograd 9:06, Pariz 20:14, London 19:40, Newyork 514:75, Bruselj 71:45, Milan 26:52, Madrid 43:80, Amsterdam 206:60, Berlin 122:20, Dunaj 71:50, Stockholm 106, Oslo 106, Kopenhagen 106, Sofija 3:72, Praga 15:25, Varšava 57:50, Budimpešta 90:250.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 19. novembra. 7% Bler 61, 8% Bler 69, Stavbna 40, Ruše 125.

Zagreb, 19. novembra. 7% inv. pos. 63 d., vojna škoda ar. 273—276, kasa 273—276, dec. 275—279, 4% agr. obv. 31—32 (32), 7% Bler ar. in kasa 59:25—60:25 (60), 8% Bler ar. in kasa 65—68, 6% begl. obv. 42:50—44.

Dunaj, 19. novembra. Bankverein 12:70, Dunav-Sava-Adrija 12:85, Prioritete 98:25, Trbovlje 26:25.

Žitna tržišča

Novi Sad, 19. novembra. Koruza: bačka stara 102:50—105, sremska stara okol. Indijia 102:50—105, okol. Sid 103—107, gornjebanat. stara 95—97:50, južnobanat. stara 90—92:50, bačka in srem. sušena 85—88, banat. sušena 82:50—85. Ostala koruza ne notira. — Vse ostalo je neizpremenjeno. — Tendencija: neizpremenjena. Promet: 38 vagonov.

Budimpešta, 19. novembra. Tendencija: za koruza: prijazna, ostalo: stalna. Promet: sreden. Pšenica: dec. 11:30—11:31 (11:29—11:30), marec 12:30—12:41 (12:34—12:35). — Rž: dec. 12:80 marec 13:64—13:80 (13:76—13:80). — Koruza: dec. 14:10—14:32 (14:28—14:30).

Chicago, 19. novembra. Pšenica: marec 62:375, maj 64:25, jul. 64:25, dec. 59:50. — Koruza: marec 47:25, maj 49:25, jul. 51, dec. 45. — Oves: marec 29, dec. 26. — Rž: maj 56, dec. 50:50.

Winnipeg, 19. novembra. Pšenica: dec. 65, marec 69, maj 69:75.

Ljubljansko lesno tržišče

Tendencija še vedno slaba, brez prometa.

VI 7769/31—1.

2394

Razpis.

Uprava občine ljubljanske razpisuje v smislu sklepa gremija občinske uprave pismeno ofertalno licitacijo za napravo kamnoseškega dela za nove stopnice pred Uršulinsko cerkvijo.

Licitacija se vrši

dne 25. novembra 1931 ob 12. uri opoldne v mestnem gradbenem uradu soba šte. 5 Nabrežje XX. septembra šte. 2/II.

Potrebne podloge za razpisano delo se lahko dobijo dnevno med uradnimi urami v imenovanem uradu.

Mestno načelnstvo
v Ljubljani, dne 17. novembra 1931.

Zupan in mestni načelnik:
Dr. Dinko Puc, l. r.

Občinski proračun škofjeloške občine za l. 1932.

Škofja Loka, 19. novembra.

Zadnja seja škofjeloškega občinskega zastopa, ki se je vršila v začetku tedna v mestni posvetovalnici je razpravljala predvsem o občinskem proračunu in proračunu ubožnega sklada za l. 1932. Izpremembe posameznih postavk v proračunu so večji del ostale neizpremenjene, ker je bil po županu sestavljen proračun grajen po načelih skrajne štedljivosti, neodložljivih nujnosti in ozirajoč se na obče gospodarske težkoče.

Po poročilu županstva, da so se proti vojašnici in na Studencu namestile nove žarnice, je odbor sprejel v celoti proračun ubožnega sklada za 75.050 izdatki. Občinski proračun predvideva naslednje dohodke:

Gospodarstvo: zakupnina zemljišč 1600 Din, najemnina poslopij 5000 Din, (2300 Din lani), lovstva 2200 Din, tehtnice 2800 Din, klavnica 25.000 Din in kamnolomi 4000 Din (lani 10 tisoč Din).

Glavnice: obresti vlog 2000 Din, obresti obveznic 3500 Din.

Pristojbine: za sejmšča 3000 Din, iz občinskih taks za izdajo listin 800 Din, oglednina 13.000 Din, stavbni ogledi in vselitvena dovoljenja 1000 Din, od zabav in predstav 4000 Din, ogledi mrlčev 70 Din.

Javne naprave: prispevki za vzdrževanje cest 500 Din, odkup tlake 1000 Din; globe 200 Din. Izredni dohodki: nepredvideni 5000 Din, hišne tablice 120 Din.

Davščine: 100% doklade na državne neposredne davke od predpisa 185.727:78 Din dajo isti znesek. Občinska trošarina od vina in vinskega mošta je predvidena za 90.000 Din (1 Din od 1 l). Pivo da 30.000 Din (70 Din od 100 l). Od hektoliterske stopnje alkohola, špirta, žganja, ruma, likerja, konjaka in 100 kg izvlečka, esenc, eteričnih olj z alkoholom 6 Din, skupno 35.000 Din; od pobitega goveda nad 1 leto starosti 20 Din, skupni znesek 10.000 Din, od goveda pod letom starosti 8 Din, da v celoti 5000 Din; od prašičev se dobi 4600 Din (12 Din od glave); z drobnico se krije 350 Din in od uvoženega mesa 50 Din.

Skupni prejemki torej 472.927:12 Din, ki se uporabijo takole:

Gospodarstvo: vzdrževanje poslopij, zavarovalnica, tehtnice, klavnica in kamnolomi 22 tisoč 500 Din.

Uprava: Osojbe in potnine 18 tisoč Din; snazanje, kurjava in razsvetljava uradnih prostorov 2500 Din; pisarniške potrebščine 2000 Din; tiskovine in zakoniki 1500 Din, časopisi 800 Din, bolniško in pokojninsko zavarovanje uslužbenecv 5220 Din in oprava 200 Din.

Glavnice: odplačilo dolgov 19.000 Din. Redarstvo: čuvaji 26.000 Din, razsvetljava 11 tisoč Din, gasilcem 1000 Din.

Javne naprave: vzdrževanje cest 26.000 Din (lani 13.400 Din), vzdrževanje mostov 2000 Din, plača cestarjem 10.800 Din, table 1000 Din, vzdrževanje vodnjakov in vodovodov 2000 Din, regulacijski načrt 20 tisoč Din.

Zdravstvo: za občinsko babico 700 Din, za oglednika živine in konjača 13.500 Din; za mrlščega oglednika, izolirnico in cepico 320 Din. Naborni stroški 400 Din.

Socialno skrbstvo: prispevek k ubožnemu skladu 49.150 Din, podpore 500 Din.

Šolstvo in prosveta: deška osnovna šola (nova šolska zgradba in redni izdatki) 195.112:13 Din, dekliška šola 3000 Din, meščanska šola 10 tisoč Din, obrtna nadaljevalna šola 4000 Din, trgovska nadaljevalna šola 1000 Din, godba gasilcev 360 Din.

Kmetijstvo 250 Din, narodna slava 200 Din in nepredvidene potrebe 10 tisoč Din.

Celotni proračun je za 37.018:78 Din višji od lanskega.

Po sprejetju gornjega proračuna po oblasti zastop župana in blagajnika da moreta prebitke in primanjkljaje v postavkah proračuna izravnavati. Revizor G. Matek ugotavlja, da je blagajniško poslovanje v vzornem redu. Župan Hafner izreka blagajniku G. Planini zahvalo. V odbor za ureditev vojaških grobov se izvolijo gg.: Ravnihar, Matek, Ziherl in Žužek.

Javni seji je sledila tajna.

Škofja Loka

Anket loškega prometnega odseka bo v soboto 21. t. m. ob 9. uri popoldne v mestni posvetovalnici v Škofji Loki, Vabila so razposlana. Vážnega sestanka se bo udeležil narodni poslanec župnik Janko Barle.

Prihod novega postajenačelnika. Ta teden je prevzel škofjeloško železniško postajo Joško Lavrič, ki je v istem svojstvu prišel iz Velenja. Gospoda postajenačelnika na odgovornem mestu toplo pozdravljamo in mu kličemo dobrodošel!

Elektrika v Sori je zadeva, ki se vleče nad pol leta. Pomladi se je že pričelo z montažo elektrike po hišah — a kar iznenada je vsa stvar zastala in se ne gane z mrtve točke. Sorčanom bi bilo zelo ustreženo, da se z napeljavo elektrike takoj nadaljuje, ker je luč vprav te čase zaradi kratkih dni močno potrebna.

Odhod nadsvetnika Sumra. Škofjo Loko je zapustil te dni bivši predstojnik loškega sodišča Jurij Šumer, ki se je z vso obitelji preselil v Ljubljano. G. nadsvetnik je živel v Škofji Loki od leta 1905, in je bil v vseh krogih meščanstva močno priljubljen in spoštovan. Živahno se je zavzemal za pravice našega naroda in je bil s svojo gospo soprogom Olga ustanovni član Sokola. G. predstojniku želijo vsi Ločani v zasluženem pokoju mnogo sreče in zadovoljstva.

Makulturni papir

se poceni proda
Na razpolago večja količina
Naslov pove uprava Jugoslovana

Jesenice

Osebnosti. Tukašnji železniški uradnik Drašler Josip je napravil v Beogradu s prav dobrim uspehom izpit za prestop v višjo skupino. — Postajenačelnik Budan Lambert pa je imenovan za svetnika V. skupine. Iskreno čestitamo!

»Pri belem konjčku«. V soboto in nedeljo jubilejna predstava trodejanke »Pri belem konjčku«. Iskreno vabljeni vsi!

Predavanje. V sredo 25. t. m. bo v stranski dvorani sokolskega doma predavanje za telovadce in telovadke kakor tudi za članstvo. Naslov predavanja je: »Masaža in njen vpliv na organizem«. Vabljeni!

Smrtna kosa. V sredo v ranih jutranjih urah je umrl v Kurji vasi (Savsko nabrežje) tovarniški delavec Razinger Primož. — V ponedeljek pa je umrl 8-letni Jože Fröhlich za škrlatinko. Deček je prva in za zdaj edina žrtev te bolezni, dasi je obolelo letos 80 otrok za škrlatinko. Naj v miru počivata, prizadetim naše sožalje!

K »Akademske krožku na Jesenicah« je pristopil kot član starejšinstva tukašnji zasebni zdravnik dr. Keržan Bartol.

Gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer
Petek, 20. novembra: Zaprt.
Sobota, 21. novembra: Brez tretjega, Red B.
Nedelja, 22. novembra ob 15. uri: Princeska in pastirček. Izven. Znižane cene. — Ob 20. uri: Pri belem konjčku. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 23. novembra: Vest. Red D.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.
Petek, 20. novembra: Sneguročka. Red C.
Sobota, 21. novembra: Zidinja. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 22. novembra ob 15. uri: Viktorija in njen huzar. Izven. Znižane cene. — Ob 20. uri: Košana. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 23. novembra: Zaprt.

Naša opera vprizori v soboto 21. t. m. Halevyjevo veliko opero v petih dejanjih »Zidinja«. Zasedba je naslednja: Zida Eleazarja polje g. Ivic; njegovo hčerko Reho g. Gungjenac-Gavella; Kardinala g. Rumpel, Eodora, cesarjevo nečakinjo ga Ribičeva, kneza Leopolda g. Banovec, Sodnika Rudjera g. Janko. Opera se odlikuje po lepih arhah in velikih ansambelskih nastopih. Pri predstavi sodeluje tudi baletni zbor. Za sobotno vprizoritev »Zidinja« veljajo znižane operne cene. Predstava je izven abonmana.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Sobota, 21. novembra ob 20:15: Preiskava.
Nedelja, 22. novembra ob 20:15: Preiskava.

Repertoar narodnega gledališča v Mariboru

Začetek ob 20. uri.

Petek, 20. novembra: Zaprt.
Sobota, 21. novembra: »Ptičar.« Premijera.
Nedelja, 22. novembra ob 15. uri: »Zemlja smehljaja«. — Ob 20. uri: »Slaba vest«.

Naslednja operetna premijera letošnje sezone bo jutri, v soboto 21. t. m. Vprizorila se bo Zellerjeva klasična opereta »Ptičar«, ki je še danes prav tako učinkovita kot ob nastanku. Odlikuje jo izredno prikupna in melodijozna muzika ter zelo zabavno dejanje. Mariborsko vprizoritev sta pripravila dirigent Herzog in režiser Rasberger, plesne točke pa je nastudiral Anton Harastović.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo 22. t. m. bosta v mariborskem gledališču dve predstavi. Popoldne ob 15. uri se bo pela prvič v sezoni kot popoldanska predstava Leharjeva znamenita opereta »Zemlja smehljaja«. Ker je to vsekakor najboljša operetna vprizoritev poslednjih sezon ter se poje prvič popoldne, se pričakuje velik odziv občinstva in priporočamo nabavo vstopnic vnaprej. — Zvečer ob 20. uri se bo vprizorila vesela kmečka komedija »Slaba vest«, ki je doslej občinstvu izredno ugajala.

Otomane

Najcenejše in najboljše modroce, feder-modroce, pat. divane in fotelje ter garniture Vam nudi

F. Sajovic,

Ljubljana, Stari trg 9

Nogavice, roka-vice, volna in bombaž

najceneje in v veliki izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska
ulica in Stari trg

XXXXXXXXXX

Zakon

o uradnikih

(U. Z.) Nujno potreben vsakemu državnemu uradniku, dobi-tele v upravi »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče 4. Knjižica obsega 194 strani, od katerih odpade 17 na stvarno kazalo. Cena 18 Din. Za poštnino 1 Din v znakah. Naročite ga še danes, ker je zaloga majhna.

Telefon 2059

Premog suha drva
Pogostnik, Bohorčeva
ulica 5

Sokolstvo

Seja Slovanskega Sokolskega Saveza

Koncem tega meseca odpotujeta v Prago prvi podstarosta Saveza SKJ brat Engelbert Gangl in drugi podstarosta br. Gjurjo Paunković na sejo Slovanske Sokolske Zveze in k slavnostni otvoritvi »Tyrševga jubilejnega leta«.

Seja SSS se bo vršila 3. decembra v Tyrševem domu in se je bodo udeležili starosta COS in SSS br. dr. Scheiner, obe podstarosti SKJ br. Gangl in Paunković, starosta Poljske Sokolske Zveze br. Adam Zamojsky ter starosta Ruske Sokolske Zveze v emigraciji br. Gižickij. Na seji se bodo predvsem reševala vprašanja, ki se tiče IX. vsesokolskega zleta v Pragi leta 1932.

Prvi dan seje SSS 3. decembra bo obenem otvoritev Tyrševga jubilejnega leta — proslava 100-letnice ustanovitve Sokolstva br. dr. Miroslava Tyrša. Ta slovesnost se bo vršila v veliki Smetanovi dvorani praškega Obecnega doma. K svedenosti bodo povabljeni predsednik republike dr. Tomaž G. Masaryk, češkoslovaška vlada, vsa poslaništva ter predstavniki vseh vojaških in civilnih oblasti, dalje zastopniki raznih kulturnih in gospodarskih korporacij. Na seji bo govoril v imenu slovanskega in češkoslovaškega Sokolstva br. dr. Scheiner, za jugoslovansko Sokolstvo br. Gangl, za Poljsko br. Zamojsky in za rusko br. Gižickij. Posebno slavnostno obležje tej prvi slavnosti bosta dala pevski zbor »Smetana« in češka filharmonija, ki bo izvajala Smetanovo »Moja domovina«. Ob zaključku svečanosti se bo slovansko Sokolstvo poklonilo na grobu dr. Miroslava Tyrša. Umestno bi bilo, da bi tudi jugoslovansko Sokolstvo na čim svečanost način proslavilo vstop v Tyršev jubilejno leto. Najprimernejši bi bil za to naš sokolski praznik — 1. december. Društveni prosvetarji naj bi v ta namen imeli kratko predavanje o dr. Miroslavu Tyršu in z njim seznanili članstvo in naraščaj.

Zletni odbor Saveza SKJ za vse sokolski zlet v Pragi

Predsedništvo Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije je na svoji seji dne 4. t. m. podrobno razpravljalo o udeležbi jugoslovanskih Sokolov na IX. vsesokolskem zletu v Pragi, ki se bo vršil prihodnje leto v mesecu juliju. Na seji so sprejeli razne sklepe in ugotovili potrebo, da se naši Sokoli v čim večjem številu udeležijo zleta v bratski slovanski Pragi ter da dostojno reprezentirajo jugoslovansko Sokolstvo.

Na seji se je izvolil poseben zletni odbor, ki mu načeljuje drugi podstarosta Saveza SKJ brat Gjurjo Paunković. Tajniške posle vodi generalni tajnik brat Ante Brozović, finančne br. Branko Živković. Tehnične vprašanja bo uredil prvi podnačelnik SKJ br. Miroslav Vojničević, propagandna in sanitetna vprašanja br. dr. Dragič, za promet na rekah bo skrbel brat Vojislav Todorović, na železnica pa brat Stane Gregorič. Izdal se bo tudi poseben proglas na vse Sokolstvo, ki ga bo izdelal zletni odbor. V Prago pa bodo potovali kot člani Saveza SKJ le oni, ki se bodo do konca leta 1931 vpisali v sokolsko organizacijo.

Radio

Ljubljana, petek, 20. novembra, 11.30 Solška ura: Stavbe na kolen, prenos z ljub. barja (vodi Solški upravitelj g. Potočnik). 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Salonski kvintet. 18.30 Gospodinja in sodobno stanovanje (V. Humek). 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 19.30 O Holandiji predava v nemškem jeziku gđ. Gerra van den Boogaard. 20.00 Solška ura: Sokolstvo u bivšoj Austro-ugarskoj monarhiji (dr. Miša Matič). 20.30 Večer konservatoristov. 22.30 Čas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, petek, 20. novembra, 11.05 Radio orkester. 15.00 Solški radio. 15.45 Plošče. 17.30 Popoldanski koncert. 20.00 Predavanje. 20.30 Vokalni koncert ge. Sofije Davidove. 21.00 Saksofonski koncert. Ilje Todoviča. 21.20 Večerni koncert. 2.30 Poročila. 22.50 Plošče.

Zagreb, petek, 20. novembra, 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.30 Komorni koncert godalnega kvarteta. 20.00 Prenos iz Beograda. 20.30 Prenos iz Beograda. 22.30 Poročila in vreme. 22.40 Plesna ura, poučuje Gjurjo Tucić.

Praga, petek, 20. novembra, 11.00 Plošče. 11.55 Plošče. 12.35 Moravska Ostrava. 14.10 Plošče. 15.00 Bruno. 17.05 Kvartet. 19.20 Večerni koncert. 20.20 Simfonični koncert. 21.00 Lahka glasba. 21.20 Plošče.

Ljubljana, sobota, 21. novembra, 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče. 17.00 Salonski kvintet. 18.00 Viktor Pinaut: Zumberaški uskok. 18.30 B. Hrovat: Knjiga ljudske izobrazbe. 19.00 Ga. Orthaber: Anglesčina. 19.30 Prof. L. Namorš: Spoznavanje manufakturnega blaga. 20.00 Koncert »Ljubljanske šramel kvarteta«. Pesmi poje Joža Likovič. 21.00 Salonski kvintet. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Beograd, sobota, 21. novembra, 11.05 Narodne melodije. 12.00 Zvenenje. 12.05 Opoldanski koncert. 16.30 Plošče. 17.30 Jugoslovanske pesmi. 18.00 Radio orkester. 19.30 Komedija. 20.00 Narodne pesmi. 20.30 Pester večer. 22.20 Narodne melodije. 22.50 Jazz.

Zagreb, sobota, 21. novembra, 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 15.00 Zborovanje jugoslovanskih sportnih savezov. 17.00 Popoldanski koncert. 19.35 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Operni prenos iz Beograda. V odmorih dnevne novice.

Praga, sobota, 21. novembra, 11.00 Plošče. 12.35 Bratislava. 14.10 Plošče. 15.00 Bruno. 17.55 Mladinska ura. 19.00 Bruno. 21.00 Večerni koncert. 22.20 Moravska Ostrava.

Razširjajte Jugoslovana!

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Ne I 458/31-2.

3222

Amortizacija.

Na prošnjo Velkavrh Franca, posestnika v Brežini 61, se uvaja postopanje za amortizacijo prosilcu baje ukradene vločne knjižice Posojilnice v Brežicah, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, štev. 5397, v znesku 15.000 Din.

Imetnik navedenega vrednostnega papirja se pozivlja, da listino pokaže sodišču ali ugovarja zoper predlog, vse to v roku šestih mesecev po tem razglasu, ker bi se sicer po brezuspešnem poteku roka listina razveljavila.

Okrajno sodišče v Brežicah, odd. I., dne 18. novembra 1931.

*

E 603/31-17.

3217

Dražbeni oklic.

Dne 19. decembra 1931 ob devetih dopoldne bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba hiše št. 21 v Ravnah in leva ter vodnega rezervoarja, stoječih na parcelah št. 748 in 719/1 davčne občine Borovce, s pravicami, pristojecimi zavezanca po § 418 o. d. z. zoper zemljiškoknjižne lastnike teh parcel.

Cenilna vrednost: 31.500 Din in 15.300 dinarjev; najmanjši ponudek: 21.000 Din in 10.200 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem narku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kočevju, dne 6. novembra 1931.

*

E 692/31-7.

3215

Dražbeni oklic.

Dne 23. decembra 1931 dopoldne ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 3 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Sela, vl. št. 324; zemljiška knjiga Sela, vl. št. 564; zemljiška knjiga Rajhenau, vl. št. 97.

Cenilna vrednost: Din 1181; najmanjši ponudek: 788 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem narku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kočevju, dne 12. novembra 1931.

*

E 487/31-5.

3216

Dražbeni oklic.

Dne 23. decembra 1931 dopoldne ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 3 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Stakerji, vl. št. 23.

Cenilna vrednost: 6580 Din; najmanjši ponudek: 4387 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem narku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kočevju, dne 9. novembra 1931.

*

E 1322/31-21.

3223

Sklep.

Izvršilna zadeva zahtevajoče stranke Pesjak Matevža, posestnika in trgovca v Lembergu št. 10, po dr. Karolu Lazniku, odv. v Celju, se dražbeni narek, ki je bil določen na 3. novembra 1931 ob devetih pri podpisnem sodišču preključuje in določa nov narek na 4. decembra 1931 ob desetih pri tem sodišču.

Okrajno sodišče v Celju, odd. III., dne 2. novembra 1931.

Vpisi v zadrugni register.

Vpisale so se nastopne zadruge:

1266. Sedež: Cerklja pri Krki.

Dan vpisa: 3. novembra 1931.

Besedilo: Vodovodna zadruha v Cerkljah ob Krki, r. z. z. o. z.

Obratni predmet:

Zadruha ima namen, oskrbovati svoje člane z vodo za gospodinjstvo in gospodar-

stvo ter zgraditi in vzdrževati v ta namen potrebne zgradbe in naprave, predvsem vodovod.

Opravični delež znaša 25 Din in se mora plačati ob pristopu v zadruho.

Vsak zadrugnik jamči s svojimi opravičnim deležem in pa z njega trikratnim zneskom.

Oznani se izvršujejo po klicanju pred cerkvijo v Cerkljah.

Načelstvo obstoji iz 7 zadrugnikov, člani načelstva so:

1. Marinček Anton, posesetnik iz Zupče vasi 46;

2. Špolar Anton, posest., iz Zupče vasi; štev. 29;

3. Lopatič Franc, pos., Dol. Pirošica 6;

4. Tomazin Matej, kaplan, Cerklje ob Krki;

5. Grame Ivan, posesetnik, Cerklje ob Krki 35;

6. Baznik Franc, posesetnik, Dol. Pirošica 13;

7. Pegam Jože, posesetnik in pek, Cerklje ob Krki.

Pravico zastopati zadruho ima načelstvo.

Besedilo firme podpisujejo skupno po dva člana načelstva ali en član načelstva in en pooblaščenec.

Okrajno sodišče Novo mesto, odd. II., dne 3. novembra 1931.

Firm. 338/31 — Zadr. IV 44/1.

*

1267. Sedež: Mače.

Dan vpisa: 13. avgusta 1931.

Besedilo: Pašniška in gozdna zadruha v Mačah, občina Preddvor, registrirana zadruha z omejeno zavezo.

Namen zadruge je:

1. Združevati kmete v pravno osebo, kateri naj dobo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestev z dne 19. junija 1931 eksproprirani pašniki in gozdovi;

2. upravljati dodeljene pašnike in gozdove v smislu § 24 zakona o likvidaciji agrarne reforme z dne 26. junija 1931, t. j. preskrbovati svoje člane s potrebno pašnjo, potrebnim kurivom, potrebnim gradbenim lesom, lesom za hišno industrijo in obrt, s potrebno steljo itd. in voditi na teh zemljiških gospodarstvih sploh;

3. skrbeti za izboljšanje dodeljenih pašnikov in gozdov, oskrbovati te pašnike s pitno vodo, z vodo za namakanje, s hlevi itd.;

4. preskrbovati članom krmila, umetna gnojila, orodje in sploh vse, kar pospešuje travništvo, živinorejo in gospodarstvo;

5. prirejati za svoje člane strokovna predavanja, zborovanja, razstave, tečaje in izkoriščati vsa zadrugina sredstva za povzdigo strokovne izobrazbe članstva.

Zadruha pogodba z dne 18. julija 1931.

Vsak zadrugnik jamči s svojimi opravičnimi deleži in pa z njih petkratnim zneskom.

Oznani se izvršujejo z enkratnim oklicem pred cerkvijo, po potrebi tudi s pisnimi obvestili.

Načelstvo obstoji iz: načelnika, podnačelnika in 3 odbornikov.

Člani načelstva so:

1. Andrej Arh, posesetnik v Mačah št. 2;

2. Anton Sodnik, pos. v Mačah št. 6;

3. France Gregorec, pos. v Mačah št. 13;

4. Janez Belantič, pos. v Mačah št. 8;

5. Matija Bohinec, pos. v Mačah št. 11.

Načelstvo zastopa zadruho in podpisuje za njo na ta način, da se pod zadrugno tvrdko podpišeta dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, dne 1. avgusta 1931.

Firm. 695 — Zadr. X 84/1.

*

1268. Sedež: Planina pri Rakeku.

Dan vpisa: 13. avgusta 1931.

Besedilo: Pašniška in gozdna zadruha v Planini pri Rakeku, registrirana zadruha z omejeno zavezo.

Namen zadruge je:

1. Združevati kmete v pravno osebo, kateri naj dobo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestev z dne 19. junija 1931 eksproprirani pašniki in gozdovi;

2. upravljati dodeljene pašnike in gozdove v smislu § 24 zakona o likvidaciji agrarne reforme z dne 26. junija 1931, t. j. preskrbovati svoje člane s potrebno pašnjo, potrebnim kurivom, potrebnim gradbenim lesom, lesom za hišno industrijo in obrt, s potrebno steljo itd. in voditi na teh zemljiških gospodarstvih sploh;

3. skrbeti za izboljšanje dodeljenih pašnikov in gozdov, oskrbovati te pašnike s pitno vodo, z vodo za namakanje, s hlevi itd.;

4. preskrbovati članom krmila, umetna gnojila, orodje in sploh vse, kar pospešuje travništvo, živinorejo in gospodarstvo;

5. prirejati za svoje člane strokovna predavanja, zborovanja, razstave, tečaje in

izkoriščati vsa zadrugina sredstva za povzdigo strokovne izobrazbe članstva.

Zadruha pogodba z dne 19. julija 1931.

Vsak zadrugnik jamči s svojimi opravičnimi deleži in pa z njih petkratnim zneskom.

Oznani se izvršujejo z enkratnim oklicem pred cerkvijo.

Načelstvo obstoji iz: načelnika, podnačelnika in 3 odbornikov.

Člani načelstva so:

Ivan Krmavner, Laze 20, načelnik;

Zigon Franc, Grčarevo 15, podnačelnik;

Kolar Franc, Planina 23;

Antoh Petrič, Jakovica 12;

Ivan Kolar, Laze 23.

Načelstvo zastopa zadruho in podpisuje za njo na ta način, da se pod zadrugno tvrdko podpišeta dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, dne 8. avgusta 1931.

Firm. 693/31 — Zadr. X 82/1.

Konkurzni razglasi

Sa 19/31—5.

3213

1269.

Sklep.

V poravnalnem postopanju o premoženju dolžnika Turka Vlada, trgovca v Ljubljani, Strelška ulica št. 24, se dosednji poravnalni upravitelj dr. Tavčar Ivan, odvetnik v Ljubljani, razreši te dolžnosti ter namesto njega postavi za upravnika gosp. Sevar Hinko, lastnik antikvarjata v Ljubljani, Stari trg št. 34.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 14. novembra 1931.

*

S 5/31-64.

3221

1270. Odprava konkurza.

Prezadolženec: prof. firma Midorfer & Blažič v Novem mestu.

Konkurz ki je bil razglašen s sklepom opr. št. S 5/31-1 o imovini prezadolženca, se odpravi, ker se je sklenila prisilna poravnava, po § 169 k. z.

Okrajno sodišče Novo mesto, odd. II., dne 17. novembra 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

3204—3—3

Razglas

o drugi javni pisni ponudbeni licitaciji za oddajo regulacijskih del na Dravi v občini Stojinci—Muretinci.

Tehnični razdelek pri sreskem načelstvu Maribor levi breg razpisuje po naročilu kralj. banske uprave Dravske banovine V. No. 110/52 z dne 19. oktobra 1931 za prevzem in izvršitev regulacijskih del na Dravi v občini Stojinci—Muretinci drugo javno pisno ponudbeno licitacijo v skrajšanem roku

na dan 2. decembra 1931 ob enajstih dopoldne

v prostorih tehničnega razdelka soba št. 51/II. sreskega načelstva Maribor levi breg.

Pojasnila in ofertni pripomočki se dobijo med uradnimi urami istotam.

Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v odstotkih (tudi z besedami) na celotni uradno odmerjeni proračunski znesek, ki znaša 318.000.—

Podrobnosti razpisa o licitaciji za predmetna dela so razvidne iz razglasa v »Službenih novinah« in na razglasnih deskah sreskih načelstev v Mariboru, Ptuj, Dol. Lendavi, Ljutomeru, Murski Soboti, Slovenjgradcu, Prevaljah, Celju, Varaždinu, Ljubljani, tehničnem oddelku kr. banske uprave v Ljubljani in Zagrebu ter pri mestnih načelstvih v Mariboru in Ptuj.

Sresko načelstvo Maribor levi breg, v Mariboru, dne 16. novembra 1931.

Razne objave

3224

Poziv delničarjem.

V smislu sklepa občnega zbora delničarjev Dolnje Lendavske Hranilnice, d. d. v Dolnji Lendavi, z dne 16. aprila 1931 se morejo vse delnice žigosati na nominalno vrednost 400.— Din. Vsled tega pozivljamo naše delničarje, da nam vpošljejo svoje delnice v teku 8 dni v svrhu žigosanja.

Ravnateljstvo

Dolnje Lendavska Hranilnica d. d.

*

3225—3—1

Poziv uprnikom.

Poljedelska zakupna zadruha, registrirana zadruha z omejeno zavezo v Ljubljani, se je po sklepu občnega zbora z dne 11. septembra 1931 razdružila ter prešla v likvidacijo.

Al Jennings: 40 Pesnik in bandit

Raidler je trdil, da mora biti v vsakem stavku kdo ustreljen. Potem bi knjiga šla, je dejal. Nazadnje pa se mi je le uprlo.

— Če bom še kaj načelkal, sem dejal, potem ne bo moglo biti nobenega živega človeka več na svetu.

— Nekaj ti bom povedal, je rekel Raidler. Billa Porterja moraš vprašati za svet. On tudi nekaj piše.

Tedaj sem smatral samega sebe za brez primere večjega pisatelja, kakor je bil on. Tedaj nisem še niti vedel, da Porter upa na pesniško karijero. Popoldne nas je obiskal.

— Billy mi je nekaj pravil, da pišeš nekakšno povest, sem rekel.

Porter me je pogledal. Temna rdečica mu je zalila obraz.

— Ne, jaz ne pišem. Jaz se samo tako malo vadam, je rekel.

— A, samo to?

Kar žal mi je bilo tega človeka, ki mu je bilo vendar odločeno, da bo napisal najlepše povesti, kar jih je kdaj Amerika imela.

— No, Bill, jaz pa pišem nekaj. Skoraj gotov sem že. Stopi k nama, rad bi ti jo prebral.

Toda Porter je na vsem lepem izginil in cela dva tedna mi ni prišel več pred oči.

Lekarna kaznilniške bolnice, na sredi pult in stol. Vse naokrog pet oddelkov bolnice in na vsakem oddelku deset do štirideset bolnikov z vsemi mogočimi boleznimi. Tišina noči, ki jo je zdaj pa zdaj prekinil stop strlih ljudi, kašelj brezupno jetičnih, hropenje umirajočih. Sestra, ki ima nočno službo, hodi od sobe do sobe in se vsako toliko vrača v lekarno z vsakdanjim sporočilom, da je nekdo spet končal. Potem drdranje voza po hodniku in črnc, eden izmed dosmrtnih, odpelje mrtveca v mrtvašnico. En sam pult in en stol sredi vse te neusmiljene bede.

In ob tem pultu je noč za nočjo slonel Bill Porter. V strahotnem vzdušju te kaznilniške neusmiljenosti in te kaznilniške smrti se je smehljal tega genija boril k življenju, iz te brezdušne sramote, iz teh najbolj grenkih ponižanj in dušo trgajočih trpljenj se je rodil tisti njegov smeh, ki je pozneje svoj žar vere in razumevanja razposlal v srca vseh ljudi.

Ko sva Billy Raidler in jaz prvokrat izprevidela vse to, sva morala jokati. In meni se zdi, da je bil to gotovo najponosnejši trenutek O. Henryja. Nekega petka popoldne je prišel v poštni urad. Bilo je to dva tedna potem, kar sem se mu bil jaz ponudil s svojo povestjo.

— Polkovnik, ali mi hočeš izkazati čast, da boš za trenutek moj poslušalec? me je vprašal s tisto svojo šaljivo formalnostjo. Rad bi slišal sodbo kakšnega tovariša. Nekakšno majhno reč imam tukaj s seboj, pa bi jo rad tebi in Billyu prebral.

Porter je bil zmirom tako sam vase zaprt, zmirom je samo poslušal, kadar so drugi govorili, da je moral človek v resnici doživeti toplo čustvo veselja, če je kdaj postal zgovoren. Vsa napeta sva se z Billyjem pripravila na poslušanje ter sva slastno pričakovala njegovega branja.

Porter je sedel na visoki pisarniški stol ob pultu ter je previdno izvlekel iz žepa zvitek rjavega papirja. Bilo je napisano z velikimi, močnimi potezami in na listih je bilo komaj nekaj prav malega črtano in popravljenost tu pa tam.

Od trenutka, ko je zazvenel Porterjev polni, globoki, malo zadržani glas, je zavladala med nami tolikšna napetost, da si človek ni upal dihati, dokler ni Billy naenkrat bruhnil v jok in se je Porter ozrl kakor predramljen iz globokega sna. Raidler se je nekaj skušal režati ter je s svojo pokvečeno roko ril po očeh.

— Vražja stvar, Porter, kaj takšnega se mi še ni pripetilo v življenju. Čisto odkrito ti povem, da do danes še nisem vedel, kakšne so solze.

Bil je pa v resnici čuden pogled, ko sta dva roparska napadalca na vlak jokala nad preprosto, izmišljeno povestjo kakor dva majhna otroka.

Porter je sedel tiho in sreča mu je sijala iz oči. Zvil je svoj rokopis in zlezel s stola.

— Hvala lepa, gospoda moja! Nisem pričakoval, da bi lahko možem vašega stanu s to zgodbo solze stiskal iz oči, je rekel nazadnje.

Državni tajnik von Bülow v Parizu
Nemški državni tajnik von Bülow (na desni) ob prihodu v Pariz.

Bogastvo Vzhodne Indije

Velika Britanija, ki je danes gospodarica Indije, meri 250.000 kvadratnih kilometrov in ima 45 milijonov prebivalcev. Indija pa meri skoraj 5 milijonov kvadratnih kilometrov (torej 10 krat toliko kakor Velika Britanija) in ima 350 milijonov prebivalcev (torej le 8 krat toliko kakor Velika Britanija).

Razmerje med Anglijo in Indijo se je zlasti po vojni silno izpremenilo. Te izpremembe so večinoma gospodarskega značaja.

Ze pred vojno je bilo v Indiji precej fabrik; nihče pa ni verjel, da bi se mogla industrija v Indiji prav razviti. Od najbolj važnih industrijskih izdelkov ni bilo treba plačevati nobene carine in Anglija je dobavljala Indiji skoro dve tretjini potrebnih ji industrijskih izdelkov, dočim je bila industrija v sami Indiji precej visoko obdavčena.

Med vojno pa je bil dovoz industrijskih izdelkov iz Anglije v Indijo skoro nemogoč. Ker pa so Indijci rabili mnogo industrijskega blaga za svoje vojake, so začeli ustanavljati v celi deželi nove fabrike, ki so delale vse z ogromnimi dobički, kajti potreba je bila povsod velika. Velik kapital se je začel družiti v mogočne družbe, število delavcev pa je stalno naraščalo.

Nekaj števil: število predilnih strojev za bombaž se je dvignilo od l. 1913. do l. 1929. od 6 na 9 milijonov. L. 1913. so nakopali 16 milijonov ton premoga, l. 1929. pa že 23 milijonov. Produkcija surove svile se je v teh letih pošestorila. Predilnih strojev za juto je bilo l. 1913. komaj 21.000 v rabi, danes pa jih je nad 50.000. Jekla so izdelali l. 1913. le 63.000 ton, sedaj pa je to število poskočilo skoraj na pol milijona ton.

Ni torej čudno, da angleško jeklarne in predilnice napade Indije v industriji neprijetno občutijo. Samo v mestu Bombay je danes nad 1700 fabrik, kjer je zaposlenih okoli 400.000 delavcev. Dve tretjini od teh fabrik predeluje bombaž. Mesto Kalkuta pa je središče industrije za juto.

Tega čisto novega gospodarskega položaja Indije Angleži dolgo niso hoteli priznati...

Kako močno pa se bo Indija še razvila, se vidi iz tega, da ima Indija v svoji zemlji še skoraj 70 milijard ton premoga, in najmanj za 27 milijonov konjskih sil vodne sile. Poleg tega dobiš v Indiji skoro vse rude, kar jih industrija potrebuje. Pa tudi delavcev ne bo

zmanjkalo, ker se prebivalstvo Indije zelo množi.

Dandanes živi res da še 70 odstotkov Indijcev od kmetijstva, toda dežela se razvija brez dvoma v pravcu vedno večje industrializacije. Anglija bo morala enkrat uvideti, da je za Indijo čim večja samostojnost življenjska potreba.

Javno mnenje v Ameriki in ura

Te dni je potoval predsednik Zedinjenih držav Hoover v mesto Indianapolis, kjer je hotel govoriti na javnem zborovanju. Na to javno zborovanje je poslal neki newyorški list svojega zastopnika z naročilom, naj govor steno-grafira, posebno pa naj pazi, kako dolgo bo trajalo vsakokratno odobravanje. In res je gledal posebni poročevalec med predsednikovim govorom ves čas na uro, kakoršne imajo sportniki ob raznih sportnih prireditvah, njegovo poročilo pa se je glasilo tako-le: »Uvod govora — odobravanje 2 sekunde; opozorilo na ugoden gospodarski položaj Zedinjenih držav — odobravanje 8 sekund; štrajki naj se preprečijo — odobravanje 3 sekunde; število priseljencev

naj se omeji — odobravanje 12 sekund; proti državnim podpori za brezposelne — odobravanje 14 sekund; zaščita kmetijstva — odobravanje 6 sekund. — Iz navedenih števil sklepa list, kakšno mnenje ima ljudstvo o tem ali onem javnem vprašanju.

Velikost ljudi

Statistika dokazuje, da so novorojenčki toliko večji, kolikor pozneje so se stariši oženili (omožili); otroci, ki so rojeni v poznejših letih skupnega življenja, so navadno tudi večji kakor otroci iz prve dobe. Po tem pravilu bi morali biti otroci pri severnih narodih, kjer se ljudje navadno bolj pozno ženijo, znatno višji kakor so otroci pri južnih narodih, kjer se ljudje ženijo že jako zgodaj.

To domnevo izkušnja potrjujejo v polni meri. Ob zemeljskem ravniku živeti pritlikavci v srednji Afriki zrastejo komaj do 140 centimetrov visoko. Bušmani pa, ki živijo nekaj bolj proč od ravnika, so pa že višji; Japonci in Sicilijani dosežejo že po 158 centimetrov. In kolikor bolj gremo proti severu, toliko višji so ljudje: Francozi in Ogri dosega (povprečno)

po 163 centimetrov, Nemci in Rusi do 168, Angleži po 173 in Skandinavci po 175 cm.

To seveda ni glavni in edini činitelj, od katerega je odvisna visokost telesa, kajti računati moramo tudi z vplivom hrane, podnebja in podedovanih lastnosti.

Preiskava slik na njihovo pristnost

V najnovejšem času so odkrili način, kako se da ugotoviti pristnost slik s pomočjo kremenske svetilke.

Za kratek čas

Škot — na račun škotske varčnosti in skoposti delajo Angeži jako radi dovtype. Primer: Škot gre mimo trgovine z nogavicami in bere:

»5 parov — 10 šilingov! 3 pari — 7 šilingov! 1 par — 3 šilinge!«

Škot gre mirno mimo trgovine in mrmra:

»Brž proč! Bog ve, koliko velja noben par!«

»Samo dva dni sem bil v Londonu in sem govoril že dobro angleško!«

»No, tisto malo slovenščine, kar je znate, ste lahko pozabili!«

Pri zobozdravniku. — Gospod Buča si je hotel dati izdreti zob. — Zobozdravnik mu natakne masko za omamljenje.

Gospod Buča izvleče listino in šteje denar. Zobozdravnik: »Saj boste pozneje plačali!«

Gospod Buča: »Ne — ne; jaz bi rad samo denar preštel, predno me omamite!«

»Če bi jaz bil oženjen, me kavarna ne bi nikdar videla! Jaz bi sedel vedno doma, pa bi z ženo igral klavir, ali pa bi bral, ali pa bi igral karte, ali pa poslušal radio. Tako bi preživel z ženko lepe večere!«

»No — ja, prvih osem dni! Ampak potlej 40 let!«

Gospod generalni ravnatelj, prosim, hitro domov — vaša gospa se je obesila!«

»Ali ste jo odrezali?«

»Ne — še ni bila mrtva!«

Gospod profesor — vi obviadujete res skoro vse jezike tega sveta!«

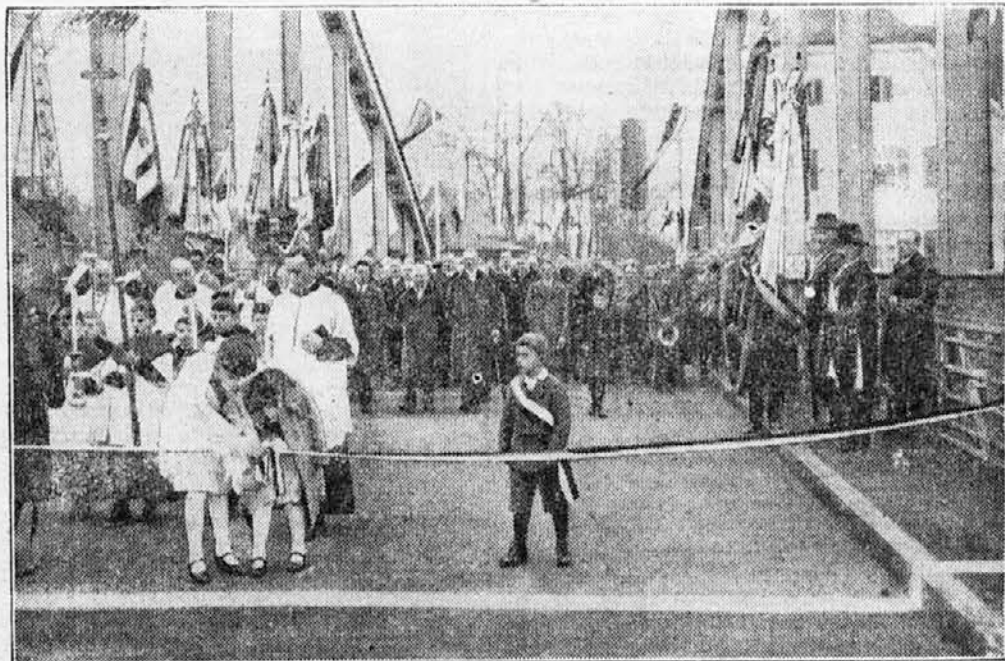
»Jezika svoje žene ne!«

Sodnik: »Vi ste obsojeni na 50 dinarjev globe, ker ste rekli tožitelju »osel!«

Obtoženec potegne iz žepa 100 dinarjev in jih položi na mizo.

Sodnik: »Tukaj ni blagajna, jaz vam ne morem menjati!«

Obtoženec: »Vi ste tudi osel! Sedaj je stvar v redu!«

Nov most med Nemčijo in Avstrijo

Na avstrijsko-bavarski meji pri Freilassing-u so otvorili nov most čez reko Salzach. Na sliki vidimo, kako režejo otroci trakove.

Spomenik 17 ponesrečenim rešilec

V mestu Harbour (Anglija) so odkrili spomenik posadki rešilnega čolna, ki pa je na vihar-nem morju sama potonila. Potopilo se je 17 mož.